UMEÅ UNIVERSITET

REGIONAL INDUSTRIALISERING OCH AUKTORITÄRA-LIBERALA VÄRDERINGAR

En undersökning av sambandet mellan industrialiseringsgrad, ojämlikhet och den konservativa backlashen

Anton Sandin

Sociologiska institutionen
Masteruppsats 300 hp
Ht 2023

Regional industrialisering och auktoritära-liberala värderingar

En undersökning av sambandet mellan industrialiseringsgrad, ojämlikhet och den konservativa backlashen

Anton Sandin

According to Ronald Ingleharts research deindustrialized and affluent societies are expected to have increasingly open, progressive, and tolerant citizens. However, during the last decade political developments have been reversed. More than 25% of Europeans now adays vote for a right-wing populist party. In addition, the globalization has created winning and losing regions, with one of its biggest impacts being deindustrialization of the West. Big cities have flourished while disfavored suburbs, smaller industrial towns and rural communities have been marginalized. Consequently, the support for right-wing populist movements is often highest in such negatively affected areas. Inglehart have previously explained this through the idea of a "conservative backlash" caused by a combination of increasing inequality and culturally revolting age-cohorts. His arguments are mainly based on cross-national or intranational data while other research pointing at the necessity to analyze the association between regional deindustrialization and the rise of the far right. This thesis filles that gap by conducting a multi-level analysis, in which Ingleharts theory is tested by studying associations between values and changing levels of industrialization in 327 European regions. The result confirms earlier research regarding the association between industrialization and authoritarian-libertarian values, but puts in to question Ingleharts explanation of inequality as the reason for the contemporary conservative backlashes. The result shows no support for a relationship between inequality and authoritarian-liberal values.

Keywords: Avindustrialisering- Industrialisering - Ronald Inglehart – konservativ backlash
Auktoritära-liberala värderingar – regioner - ojämlikhet

Innehållsförteckning

Inledning och syfte **1**

Tidigare forskning **5**

Ökat stöd för konservativa och nationalistiska rörelser *5*

Värderingar och förändrade värderingar på samhällsnivå *6*

Förändring av värderingar *9*

Teori **9**

Inglehart och värderingsförändring *9*

Industrialisering, avindustrialisering och värderingar *12*

Behovet av att studera fenomen på regionsnivå *14*

Data och metod **17**

Behandling av datan. *17*

Metod *21*

Resultat **22**

Beskrivning av industrigrad- och industriförändringsvariablerna *22*

Medelvärdesanalyser *22*

Industrialiseringsförändring, klass, kön, fackanslutning och ålder *24*

Industrialiseringsförändring, vänster-höger och utbildning *26*

Industrialiseringsförändring, urban-rural domicil och inrikes/utrikes bakgrund 27

Multilevel analys *28*

Diskussion och slutsats **31**

Styrkor och svagheter i studien och förslag på framtida forskning *38*

Litteraturförteckning **41**

Bilagor **48**

Inledning och syfte

Under de senaste 50-åren har världen upplevt en ekonomisk globalisering som saknar motstycke (Faux, 2006). Konsekvenserna av detta är dels att kapital kan röra sig mer eller mindre fritt från nationalstaten, vilket minskat staters såväl som fackens makt och roll i ekonomin, dels ökad migration och ökat kulturellt utbyte mellan länder och regioner (Ingham 2008, 205-208, 250; Therborn, 2016, 96-97; Crouch, 2017).

Fötändringen relaterar vidare till två utvecklingslinjer som är relevanta för denna uppsats. Den första handlar om förändring i ekonomisk aktivitet, baserat på förändringar i länders *industrialiseringsgrad*. Eftersom globaliserande avregleringar gjort att kapital kan röra sig fritt från regleringar kom investeringsbeslut gällande produktionens geografi att styras efter marknadsmässiga principer, det vill säga via tillgång och efterfrågan, vilket i sin tur påverkade den internationella arbetsdelningen. Det innebar att företag flyttade varuproduktion från väst till låglöneländer. Västvärlden har avindustrialiserats medan det globala syd har industrialiserats (Cohen, Kennedy och Perrier 2012, 72–76; Larsson 2014, 184-191; Van Neuss, 2018). Den andra utvecklingslinjen handlar om att *värderingar, attityder,* identitet och politiska rörelser hos befolkningen i västländer har skiftat bort från att beröra materiella kollektiv, klass och omfördelning till att i stället i större utsträckning handla om kulturella frågor, självförverkligande värderingar och identitetsmarkörer (Hechter, 2004; Inglehart, 2008).

Enligt tidigare forskning av Roland Inglehart förväntas avindustrialiserade och rika västerländska samhällen gå mot allt mer öppna och toleranta befolkningar, där auktoritarianism, konservatism och främlingsfientlighet tynar bort med ökad avindustrialisering och stigande välstånd (Inglehart och Baker 2000; Inglehart, 2008; Inglehart and Norris, 2017). Vissa betraktade kopplingen mellan globaliseringen, global kapitalism och liberala värderingar som så stark att man på 90-talet utropade ”historiens slut” – kapitalismens och liberalismens slutgiltiga seger (Fukuyama, 1992). Detta är en utveckling vi också kunnat se. Dock finns ett problem. De senaste decennierna verkar utvecklingen gått i motsatt riktning, nationalistiska, konservativa och auktoritära partier har vuxit sig allt starkare (Walter 2021).

Från tiden för de ekonomiska avregleringarna på slutet av 1900 och början av 2000-talet har västvärlden avindustrialiserats (Van Neuss, 2018) och den ekonomiska ojämlikheten i väst har stigit (Chancel and Piketty, 2021; Hung 2021). Under samma period har det politiska klimatet slagit om. Nationalistiska och globaliseringskritiska partier har vuxit sig allt starkare medan

stödet för globaliseringspositiva liberala partier har halverats (Walter, 2021). Till exempel har stödet för högerpopulistiska partier i Europa har stigit alla år utom ett mellan 1980-2016 (Gidron and Hall, 2017) och mer än var fjärde europé röstar idag på ett höger-populistiskt parti (Lake, Martin and Risse, 2021). Förklaringen till den ”konservativa backlashen” är enligt Inglehart äldre konservativa generationers motreaktion mot samtidens dominerande progressiva värderingar kombinerat med bättre möjligheter att få genomslag på grund av den ökade ojämlikheten i västerländska samhällen de senaste decennierna (Inglehart och Norris 2017).

Det är just denna förklarings giltighet som den här uppsatsen ämnar att pröva genom att med medelvärdes- och multilevelanalys undersöka sambandet mellan avindustrialiseringen av västvärlden och det uppsving som skett för nationalistiska, konservativa och auktoritära värderingar.

En stor del av den inflytelserika forskningen av värderingar *studerar* eller diskuterar värderingsutveckling genom att *jämföra länder* (Inglehart, 1971, 1982, 2008; Inglehart och Baker, 2000) eller genom att jämföra centrum-periferi *inom länder* (Carreras, Irepoglu Carreras och Bowler, 2019; Jennings och Stoker, 2019). Endast ett fåtal studier har gjort jämförelser på regionsnivå mellan länder (Colantone and Stanig, 2018a; Milner, 2021; Crulli, 2023). Givet att nationalstater inte är ekonomiskt homogena är nationalstater inte en optimal enhet att undersöka detta på. Enligt tidigare forskning spelar industrialiseringsgrad roll för värderingarna i ett samhälle (Inglehart och Baker 2000). Dock har effekterna av detta främst studerats på nationsnivå (Inglehart och Baker, 2000) och där regionala analyser utförts har man fokuserat på variabler som handelsflöden från låglöneländer eller sjunkande inkomster, vilket i sig kan vara mellanliggande variabler för avindustrialisering , snarare än att studera avindustrialisering i sig (Colantone and Stanig, 2018b; Carreras, Irepoglu Carreras and Bowler, 2019; Jennings and Stoker, 2019). I syfte att täcka den kunskapsluckan tillför den här uppsatsen i stället ett regionalt perspektiv på sambandet mellan avindustrialisering och värderingar. Effekterna av avindustrialisering behöver studeras på regionsnivå eftersom urbana vinnande centrum och avindustrialiserande förlorande regioner i olika länder kan ha mer gemensamt med varandra än centrum-periferi inom ett och samma land. Hittills har forskningen inte studerat värderingar där man j*ämfört regioner med olika industrialiseringsgrad i olika länder med varandra.* Den luckan ämnar den här uppsatsen fylla.

Syftet med denna uppsats är därmed tvådelat. För det första att pröva Ingleharts teori om

huruvida samtidens konservativa backlash kan förklaras som en följd av ökad ekonomisk ojämlikhet. För det andra, att pröva detta med på regionsnivå genom at undersöka sambandet mellan förändring i industrialisering och förekomsten av auktoritära-liberala värderingar mellan regioner. Det vill säga om den konservativa backlashen kan ses ha växt fram i de områden som drabbats av avindustrialiseringens negativa effekter. Frågeställningarna för uppsatsen är således följande: *1) Finns det ett samband mellan industrialiseringsförändring på regionsnivå och auktoritära-liberala värderingar i Europeiska regioner? 2) Finns det ett samband mellan ojämlikhet på regionsnivå och förekomsten av auktoritära-liberala värderingar i Europeiska regioner ?*

Bland orsakerna till varför det är viktigt att studera sambanden mellan förändring i industrialisering och auktoritära-liberala värderingar är dels, att den konservativa backlashen i många fall tagit formen av rörelser som vill angripa demokratin och rättigheter för kvinnor, migranter och HBTQ-personer. Därtill är det viktigt för att studera effekterna av industrialisering och värderingar i skenet av de satsningar som görs på en *återindustrialisering* i väst (Europakommissionen 2023) med de sociala-, ekonomiska-, och politiska effekter detta kan innebära.

För att förstå denna utveckling behövs en kort redogörelse för den ekonomiska utvecklingen sedan tidigt 1970-tal. Den ekonomiska globalisering som intensifierades på 1970-talet påverkade kraftigt väst de senaste decennierna. En av de viktigaste effekterna av avindustrialiseringen innebar att industrijobb förflyttades från väst till låglöneländer i Ostasien (Van Neuss, 2018; Hung, 2021). Hälften av alla industrijobb i Västeuropa försvann mellan 1970-2007 (Van Neuss, 2018) och utvecklingen har fortsatt in på 2020-talet (OECD 2023). Från globaliseringens början på 70-talet till 90-talets slut dubblerades arbetslösheten (Clarke *et al.*, 1999). Förändringarna på arbetsmarknaden förde dessutom med sig allt fler osäkra, lågbetalda och tillfälliga jobb bland de färre arbetstillfällen som blev kvar, särskilt i den nedre delen av arbetsmarknaden (Larsson och Halleröd, 2011). Globaliseringen och avindustrialiseringen har således skapat vinnare och förlorare där den västerländska (industri)arbetarklassen har blivit bland de största förlorarna (Ford and Jennings, 2020; Hung 2021; Langsæther and Stubager, 2019). Under samma decennier bedrevs nyliberal politik som prioriterade inflationskontroll över arbetslöshetsbekämpning (Mudge, 2011). Utöver det har västvärlden fått erfara en ökad ekonomisk ojämlikhet (Chancel and Piketty, 2021) vilket skapat en generellt ökad existentiell otrygghet (Inglehart and Norris, 2017). Västländerna har således

avindustrialiserats och under samma period har existentiell otrygghet och ekonomisk ojämlikhet ökat.

Några om blev särskilt negativt drabbade av globaliseringen och avindustrialiseringen var boende i orter som varit beroende av en stor arbetsgivare i industrisektorn vars verksamhet avvecklades, eller orter som till följd av globaliseringen under lång tid genomlidit en ekonomisk nedåtgående utveckling. Undersökningar visar att det är i dessa områden som människor är mest negativt inställda till invandring, frihandel och överstatlighet (Carreras, Irepoglu Carreras and Bowler, 2019; Rickard, 2020; Walter, 2021). Till detta kan läggas till att avindustrialiseringen påverkar människor och regioner olika, och effekterna av avindustrialiseringen är inte jämt utspridda över länder. Rurala områden, och områden med stark anknytning till råvaru- och tillverkningsindustri har varit mer exponerad för de negativa konsekvenserna av industrinedläggningarna, medan storstäder har gynnats av ökad urbanisering och en mer tjänstebaserad ekonomi. Tidigare forskning visar att ekonomiska möjligheter, välstånd, social rörlighet, tillväxt, ekonomisk aktivitet, industrialiseringsgrad, politiska attityder, röstningsmönster och människors värderingar är ojämt utspridda över det geografiska rummet (Chetty *et al.*, 2014;Granström och Engzell, 2023; Rodden, 2010; Jennings and Stoker, 2019; Rickard, 2020; Capello and Cerisola, 202320; Ford and Jennings, 2020; Milner, 2021;Hofstede *et al.*, 2010). Det innebär således att det är stor skillnad mellan regioner, och därmed stor skillnad i livsvillkor och upplevelser av globaliseringen mellan regionernas befolkning. Även om regionala skillnader alltid har funnits har dessa ökat med ökad med globalisering (Colantone and Stanig, 2018; Rickard, 2020; Lake, Martin and Risse, 2021; Milner, 2021; Walter, 2021). Globalisering hänger ihop med avindustrialisering (Van Neuss, 2018) och de regioner som drabbats mest negativt är också mest negativt inställda till invandring, EU och globalisering (Walter 2021; Rickard 2020).

I och med att regioner avindustrialiserats olika mycket påverkas både människors livsvillkor, erfarenheter och upplevelser av avindustrialisering i relation till regionens utveckling på olika sätt. För att sambandet mellan industrialiseringsgrad och värderingar ska förstås bör därför regional variation *inom* länder tas i beaktande - det har inte forskningen gjort hittills.

Tidigare forskning

Ökat stöd för konservativa och nationalistiska rörelser

En konservativ och nationalistisk backlash mot globaliseringen äger runt om i världen. De senaste decennierna har nationalistiska och globaliseringskritiska partier växte sig allt starkare och stödet för globaliseringspositiva liberala partier har halverats (Walter 2021). Mer än var fjärde Europé röstar idag på ett höger-populistiskt parti (Lake, Martin and Risse, 2021). Under 2010-talet nådde globaliseringsmotståndet högre nivåer än någonsin tidigare och allt fler partier som är negativa till globalisering har nått regeringsmakten (Walter, 2021). Nationalismen har påverkat hela det politiska spektrumet, till och med globaliseringspositiva partier pratar allt mer om nationer och nationalstater (Eger and Valdez, 2019). Forskarna är oense om vad backlashen revolterar mot. Vissa menar att revolten framförallt rör ekonomisk globalisering och de begräsningar av nationalstaten som den medför. Andra menar att det beror på socio-kulturell globalisering som ökat kulturellt utbyte och ökad invandring (Walter 2021). Det finns forskning som pekar på att man mobiliserar mot olika frågor i olika delar av Europa där befolkningen i Sydeuropeiska länder framförallt revolterar mot ekonomisk globalisering och befolkningen i Nordväst-Europa snarare revolterar mot ökad invandring och kosmopolitism (Rodrik, 2018).

På individnivå är de individer med lägst kvalifikationer mest utsatta för globaliseringens negativa konsekvenser och det är de som i högst grad hyser negativa inställningar till globalisering (Walter, 2021) Globaliseringen hänger ihop med avindustrialisering (Cohen, Kennedy och Perrier 2012; Larsson 2014, 184-191 72–76; Van Neuss, 2018). Viss forskning visar på att politiska ingrepp från nationalstaten, som välfärdsinsatser och rätt sysselsättningspolitik kan mildra de negativa effekterna av globaliseringen för de som förlorar på den. Genom att hålla den ekonomiska ojämlikheten lägre minskar i detta perspektiv motståndet mot en globaliserad ekonomi (Walter, 2021).

Motstånd mot globalisering hänger generellt samman med höger-auktoritära, nationalistiska och isolationistiska värderingar (Walter, 2021). Sådana värderingar, som minskat förtroende till politiker, ökad främlingsfientlighet och ökad tilltro till auktoriteter beror i sin tur enligt tidigare forskning på upplevelser av ekonomisknedgång och förlorad status (Walter, 2021). Å andra sidan visar forskning att ideologisk position och fackanslutning påverkar om en individ stödjer vänsterpartier och radikala högerpartier. Mer klassmedvetna och organiserade arbetare slutar i lägre grad rösta på socialdemokratiska partier, och om de gör det går de i högre grad till vänsterradikala partier (Rennwald och Pontusson, 2021). Forskning visar vidare att konflikter längs auktoritära-liberala skalan började stiga ungefär vid den tid då

människor i mindre grad började identifiera sig med sin klass (Hechter 2004).

Värderingar och förändrade värderingar på samhällsnivå

Värderingar är abstrakta ideal för människor som ofta går bortom en specifik situation. Oftast formas en människas värderingar i ungdomen och är därefter relativt stabila över tid och rum. Värderingar kommer ifrån, och påverkar, ideologier och fungerar som del i att motivera individers handling och rationalisera tidigare handlingar (Hitlin och Piliavin, 2004). Människor formar sina värderingar i ungdomen i relation till sina uppväxtvillkor, därefter förblir de relativt stabila livet ut (Inglehart och Baker, 2000: Inglehart 2008; Hitlin och Piliavin, 2004).

Det finns två huvudsakliga modeller för att beskriva förändringar av värderingar över tid. Den första är Ronald Ingleharts uppdelning i *överlevnads-självförverkligande och materialistiska-postmaterialistiska värderingar.* Skalorna beskriver kluster av värderingar gällande frågor om öppenhet, tolerans, trygghet, fokus på kollektiv eller individer och respekt för auktoriteter som i hög grad korrelerar med varandra (Inglehart och Baker, 2000; Inglehart, 2008). *Överlevnads-självförverkligande och materialistiska-postmaterialistiska* värderingar omfattar liknande värderingar och har en korrelation på 0,87 men överlevnads-självförverkligande skalan omfattar fler typer av värderingar och används för att beskriva en större globala värderingsvariationer (Inglehart, 2008) Människor med *överlevnadsvärderingar* korrelerar högt med att i högre grad värdera fysisk och ekonomisk trygghet över andra mål, de känner sig i högre grad hotade av främlingar, etnisk mångfald och kulturell förändring. Man har i högre grad låg tillit till medmänniskor, värderar traditionella köns- och sexualnormer, är mer intolerant mot ut-grupper och visar svagt stöd för jämställdhet och miljöfrågor. Man har högre tillit och lojalitet för all form av externa auktoriteter och individens mål är underställd konformitet till auktoriteters vilja och gruppens väl. Människor med självförverkligande värderingar korrelerar med motsatsen till ovan nämnda variabler (Inglehart och Baker 2000; Inglehart 2008). *Materiella värderingar* omfattar liknande värderingar som *överlevnadsskalan* och beskrivs ofta korrelera högt med att värdera ekonomisk, kulturell och fysisk trygghet. *Postmateriella* värderingar liknar självförverkligande värderingar och värderar subjektivt välmående, självförverkligande och livskvalité över trygghet, kollektiv konformitet och auktoritetstilltro (Inglehart och Baker 2000; Inglehart 2008). Ingleharts perspektiv beskriver hur våra värderingar förändras av förändrad *industrialiseringsgrad*. Ökande *andel anställda* i industrin påverkar graden av sekularitet i ett samhälle och *ökande antal anställda i tjänstesektorn* påverkar förekomsten av progressiva självförverkligande värderingar (Inglehart

och Baker 2000, 38). Det finns ett samband mellan länders välstånd, mätt i BNP, och dess samspel med industrialiseringsgrad och förekomsten av *överlevnads-självförverkligande värderingar* (Inglehart och Baker 2000, 39). Social otrygghet och social- och ekonomisk kollaps påverkar värderingarna i ett land att bli mer överlevnads/materialistiska (Inglehart och Baker 2000; Inglehart and Norris, 2017). Förutom industrialiseringsgrad och välstånd tar värderingsutveckling olika spår beroende på landets religiösa-kulturella kulturarv (Inglehart and Baker, 2000). Enligt Ingleharts forskning finns inget samband mellan samhällens ökade utbildningsnivå och ökad förekomst av självförverkligande värderingar. *Avindustrialisering* är det som påverkar *värderingsförändring på samhällsnivå* (Inglehart och Baker 2000, 39). Utöver detta finns det ett samband mellan *ålderskohorter* och värderingsförändring. Ålderskohorters uppväxtvillkor i interaktion med välstånd och industrialisering påverkar värderingsförändring på samhällsnivå när generationer ersätter varandra. *Den generella utvecklingen har varit att självförverkligande/postmateriella värderingar ökat i avindustrialiserande länder vars välstånd ökat* (Inglehart och Baker, 2000; Inglehart, 2008).

Den materiella-postmateriella skalan har fått kritik. De två kategorierna har kritiserats för att inte vara nog internt koherenta, särskilt inom den materiella gruppen. Värderingsförändringen mot postmateriella värderingar har enligt kritiken bara skett på det icke-ekonomiska planet. För att förstå hur människor värderar ekonomisk trygghet spelar i stället individers klassposition roll (Moors, 2007). Vidare tar inte materiella-postmateriella skalan hänsyn till förändring av samhällens ekonomiska kontext över tid. Måttet på ekonomisk osäkerhet i Ingleharts metod baseras på inflation och fångar inte den ekonomiska förändringen som skett från 80-talet och framåt. Vid 1980-talets slut krympte inflationen till en fjärdedel av vad den var vid decenniets början. Istället nästan dubblerades arbetslösheten. Den ekonomiska kontexten respondenterna lever i påverkar hur de svarar på frågorna, vilket kommer göra att de vid perioder av låg inflation kommer svara som att de har mer post-materiella värderingar än de egentligen har (Clarke *et al.*, 1999). Det är relevant då den nyliberala ekonomiska politik som bedrivits under mätperioden fokuserat på inflationsbekämpning snarare än arbetslöshetsbekämpning (Mudge, 2011). Därmed finns en risk materiella-postmateriella skalan mäter befolkningens uppfattning av huruvida inflation upplevs som ett politiskt problem snarare än värderingar generellt.

Den andra vanliga sättet att studera värderingar på är *GAL-TAN* skalan (Hooghe and Marks, 2009). Den bygger på uppdelningen mellan kluster av GAL (gröna, liberala och alternativa) värderingar respektive TAN (traditionella, auktoritära och nationalistiska) värderingar (Hooghe

and Marks, 2009). GAL och TAN korrelerar starkt med, och står i motsats till varandra i, syn på invandring och integration, EUs överstatlighet och miljöfrågor (Hooghe, Marks and Wilson, 2002). Skalan används för att beskriva skiftet i partistöd från traditionella vänster-höger konflikter till kulturbaserade värderingskonflikter. Enligt förklaringsmodellen beror förändrade attityder hos Europas befolkning längs GAL-TAN på ökad globalisering/EU-integration och att dessa frågor politiseras av politiska aktörer (Hooghe och Marks 2009; Hooghe and Marks, 2018). GAL- respektive TAN partier stöds utefter de som gynnas av globaliseringen i den ”europeiska revolutionen”. GAL associeras med högutbildade, unga, migranter och storstadsbor medan kort utbildning, hög ålder, kulturella och nationella traditionalister och boende i marginaliserade rurala platser associeras med TAN (Ford and Jennings, 2020). Industriarbetare och småföretagare har i högre grad har TAN-värderingar medan chefer och socio-kulturella professioner i medel har mer GAL-värderingar (Steiner *et al.*, 2023)

Utöver användandet av dessa två skalor använder vissa forskare skalan *auktoritär-liberal* (Stubager, 2008; Ford och Jennings, 2020). Auktoritära värderingar har relaterats till absoluta värden, inomgruppskonformitet, intolerans mot främlingar och avvikande, patriotism, respekt för auktoriteter och förespråkandet för traditionella normer. , Liberala värderingar har relaterats till relativistiska principer, självförverkligande, prioritering av individens behov och självförverkligande före kollektiva plikter samt tolerans mot avvikande normer, livsstilar och andra etniska grupper (Flanagan och Lee, 2003). Det finns påvisade samband mellan *utbildning* och auktoritära-liberala värderingar. Det finns ett samband mellan hög utbildning och mer liberala värderingar (Stubager, 2008) däremot är sambandet mer komplext än att mer utbildning alltid automatiskt leder till liberala värderingar (Eger, Hjerm och Velásquez, 2024). Socialisering i skolmiljön har påvisats påverka människors värderingar i en liberal riktning (Stubager, 2008). Det finns ett samband mellan människors utbildningsidentitet och auktoritära eller liberala värderingar och värderingarna associerat med utbildningsnivån är stabila över tid (Stubager, 2009). Det finns ett samband mellan typ av utbildning och värderingar. Det anses bero både på vad utbildningen innehåller och socialiseringseffekter. Liberala värderingar är vanligare hos personer som gått utbildningar inom sociala eller kulturella ämnen medan tekniker och ekonomer på gruppnivå är mer auktoritära (Stubager, 2008) och främlingsfientliga (Eger, Hjerm och Velásquez, 2024). Svenska data visar likvärdigt starka samband mellan *klassposition* och utbildningsnivå i relation till liberala-auktoritära värderingar. Lågutbildade chefer, lågutbildade arbetsledare och små arbetsgivare är mest auktoritära medan experter oavsett anställningsform är mest liberala. Arbetarklassen är i genomsnitt mer auktoritär än

medel- och borgarklassen men alla har rört sig i en frihetlig riktning mellan 2002-2016 (Andersson 2021, 71-77). Vissa forskningsresultat tyder på samband mellan subjektiv statusförlust för framför allt vita arbetare med kort utbildning och stöd för högerpopulistiska partier. Motståndet mot invandring är högre i länder med otrygga och passiva arbetsmarknadspolitiska välfärdsystem (Nagayoshi and Hjerm, 2015). Därtill finns det ett samband mellan *centrum-periferi* och stöd för Brexit. Boende i ekonomiskt blomstrande bostadsområden var oftare mot Brexit medan stödet för Brexit var högre hos boende i ekonomiskt marginaliserade områden (Carreras, Irepoglu Carreras and Bowler, 2019).

Förändring av värderingar

Även om viss forskning visar att värderingar inte ändras över livscykler (Inglehart, 2008) så är resultaten inte entydiga. Annan forskning visar att européers värderingar är relativt statiska medan till exempel amerikaner oftare kan ändra sina (Strenze, 2021).

Värderingsförändring är en adaptiv process där individens värderingar kan behöva anpassas till sociala och politiska omständigheter (Hitlin and Piliavin, 2004). En människas förändrade livsvillkor i relation till hens verksamma kontext, önskade måluppfyllelse och eventuella kriser kan tvinga fram en förändring hos individers ideal och förståelse av sig själv (Flisbäck, 2014, 39-53). En fråga som ännu är oklar är om människors värderingar har skiftat till att bli mer materialistiska/TAN/auktoritära eller om det är människors befintliga värderingar som mobiliserats av politiska rörelser. Vissa menar att andelen personer med auktoritära värderingar har ökat med på grund av globaliseringen och politiseringen av de konfliktlinjer den skapar (Hooghe and Marks, 2009). Till det kommer kritiken att antagandet att människor fått mer postmateriella värderingar bygger på felaktiga mätmetoder som döljer materialistiska värderingar hos befolkningen (Clarke *et al.*, 1999). Andra menar att det snarast är politisk artikulation från eliter och partier som påverkar förekomsten av negativa attityder till invandring och globalisering (Bohman, 2011; Carreras, Irepoglu Carreras and Bowler, 2019; Walter, 2021), Men det finns också studier som avvisar den förklaringen (Hjerm and Schnabel, 2010; Bohman and Hjerm, 2016).

Teori

Inglehart och värderingsförändring

En av den mest framträdande teorin om värderingsförändringar kopplat till ekonomiska faktorer är Ingleharts överlevnads/materiella-självförverkligande/postmateriella skala. Enligt teorin förändras värderingar i samhället genom i huvudsak tre huvudfaktorer 1) samhällets

industrialiseringsgrad, 2) samhällets välstånd och behovsuppfyllnad för dess medborgare och 3) socialisering under människors uppväxtvillkor (Inglehart och Baker, 2000; Inglehart, 2008) Värderingar förändras i relation till förändringar i industrialisering. Inglehart beskriver hur förändringar sker i övergången från jordbrukssamhälle till industrisamhälle och från industrisamhälle till industrisamhällets avindustrialisering (Inglehart och Baker, 2000). Övergången från industriella till avindustrialiserade samhällen för enligt teorin med sig ett generellt värderingsskifte från kollektiv konformism, in-grupps prioritering och tilltro till auktoriteter till ideal om individualitet och individens självförverkligandet (Inglehart och Baker, 2000). I *industrisamhällen* har människor i högre grad *materiella värderingar. Materiella värderingar* springer ur materiell otrygghet och prioriterar att den egna gruppen/gemenskapen ska skyddas fysiskt, ekonomiskt och kulturellt mot främlingar och avvikare. Man är således mer skeptisk eller negativt inställd mot exempelvis sexuella och etniska minoriteter, mångfald och kulturell förändring. Därtill har man hög tilltro till auktoriteter och traditionella kollektiv som nationen och familjen. I *avindustrialiserade* samhällen är istället postmateriella värderingar vanligare. *Postmateriella värderingar* prioriterar individens självförverkligande, tolerans och en öppnare syn på gemenskaper, med mindre pliktkänsla inför den egna gruppen och mindre misstänksamhet och mer acceptans gentemot utomstående och minoriteter (Inglehart och Baker, 2000). Förändringen beror dels på att de förändrade upplevelserna av *otrygghet* skiftar, där generationer födda efter andra världskriget i allt högre grad upplevt växande välstånd och expanderande välfärdsstater. När den existentiella tryggheten och de mest basala existentiella behoven är tillfredsställda kan mål förflyttas mot mer självförverkligande mål och värderingar (Inglehart och Baker, 2000: Inglehart 2008).

Industrialiseringen och välståndet påverkar människors uppväxtvillkor. Människor formar sina värderingar i ungdomen i relation till dessa villkor (Inglehart och Baker, 2000: Inglehart 2009). Efter att en människas värderingar formats i unga år förblir de därefter relativt stabila livet ut. I och med att uppväxtvillkoren påverkar värderingarna finns en skillnad i materiella-postmateriella värderingar mellan yngre och äldre födslokohorter. *Ålder* är således en central del i förändringen av värderingar i samhällen. På grund av detta sker en linjär utveckling, en *”tyst revolution”*, mot allt mer post-materiella värderingar när yngre generationer som växt upp i relativ trygghet och välstånd succesivt ersätter de äldre och generationerna med mer materiella värderingar (Inglehart och Baker, 2000). Samhällens industrialiseringsgrad, i interaktion med dess välstånd driver samhällens värderingar framåt i en given riktning. Riktningen tar därefter delvis olika spår beroende på landets religiösa-

kulturella kulturarv (Inglehart and Baker, 2000). Övergången från materiella till postmateriella värderingar innebär enligt Inglehart en politisk övergång från fokus på klassbaserade/ekonomiska frågor till kultur/värderings sådana (Inglehart, 2008, 142). För att sammanfatta: *förändring i industrialisering och välstånd två centrala faktorer i värderingsförändring som i sin tur driver på politisk förändring längs den kulturella axeln.*

Ingleharts teori har ansetts predicera en generell utvecklingslinje där västvärlden gått mot allt mer progressiva och toleranta värderingar med ökad avindustrialisering och ökat välstånd (Strenze, 2021). Människors värderingar i västvärlden förändrades till att bli alltmer progressiva, demokratiska och toleranta mellan 1970-talet och 2010-talet (Inglehart 2008). Inglehart har understrukit att relationen mellan industriella-ekonomiska faktorer och värderingars utvecklingsmönster inte är deterministisk och irreversibel (Inglehart 2000; Inglehart och Norris 2017). Det är relevant för att förstå den politiska utvecklingen på 2000-talet. Från 2010-talet har den generella utvecklingen utvecklats i ny riktning; avindustrialiserade och rika länder i väst ser ett uppsving av högerradikala och högerpopulistiska partier som företräder konservativa och nationalistiska ståndpunkter lika det Inglehart kallar materiella värderingar (Inglehart 2008). Inglehart har behövt komma på förklaringar till denna avvikelse. Detta har gjorts i termer av ”kulturell backlash” (Inglehart och Norris 2017). Den förklaras genom ett uppror mot den kulturella dominans som de postmaterialistiska värderingarna har, möjliggjort av ökad upplevd ökad fysisk och ekonomisk otrygghet förklarat av ökad ojämlikhet (Inglehart och Norris, 2017). Inglehart har beskrivit hur att ökad ojämlikhet och social och ekonomisk kollaps kan dra värderingsutvecklingen bakåt mot ökad nationalism, konservatism och auktoritarianism (Inglehart 2000; Inglehart och Norris 2017). Även om välståndet mätt i BNP, som i teorin ska bidra till ökad postmaterialism, ökat har inte välståndet kommit alla till del. Detta har enligt Inglehart bidragit till den ”kulturella backlashen” (Inglehart 2017). Av de faktorer Ingleharts teori består av (industrialisering, välstånd och ålderskohorter) som anses driva värderingsutveckling lägger Inglehart och Norris således förklaringen i *välståndsvariabeln mätt i ökadojämlikhet i relation till kulturella dragkamper om samhällets värderingar mellan ålderskohorter* (Inglehart och Norris 2017).

Det finns således argument för att ojämlikhet kan ha en reversibel verkan på progressiva värderingar, däremot har få studier studerat huruvida sambandet mellan industrialiseringsgrad och progressiva värderingar fortfarande är stabilt. Västvärlden har inte bara sett en stigande ekonomisk ojämlikhet de senaste 40 åren (Chancel och Piketty, 2021; Hung, 2021). Det vill säga förändring i välståndsvariabeln. Många västländer där auktoritära, nationalistiska och konservativa politiska rörelser fått ökat stöd och inflytande har också

genomlevt en betydande avindustrialisering (Van Neuss, 2018; Statista 2023). När detta diskuterats av Inglehart är det framförallt den kvalitativa förändringen som AI innebär för tjänstesektorn, snarare än avindustrialiseringens effekter för den konkurrensutsatta industriarbetarklassen idag (Inglehart och Norris 2017). Avindustrialiseringen är inte endast ett fenomen för 1900-talet, det har pågått in på 2010-talet (Van Neuss, 2018; OECD 2023) och drabbar arbetarklassen idag. När människor exponeras för kriser och problem så spelar den ”fundamentala orsaken” klass roll. De med mest resurser har bäst resurser att kunna förebygga och undvika risker, medan de med minst resurser drabbas hårdast och har svårast att undvika negativa effekter (Miech et al 2014). Ingleharts teorier bygger på studier av en relativt kort mätperiod, i huvudsak mellan 1970-2010 -talet. Det är relevant då perioden efter 1930 då högerradikala partier var starka inte fångas i datan och medan uppsvinget för högerradikala partier stigit särskilt efter 2010 (Walter, 2021). Det blir särskilt viktigt då tidigare forskning pekar på samspelet mellan finanskrisen 2009s negativa effekter på avindustrialiserade och globaliseringsexponerade regioner och stödet för nationalistiska partier (Walter, 2021)

Industrialisering, avindustrialisering och värderingar

Det finns relevanta orsaker till att fokusera på kopplingen mellan industrialiseringsgrad och värderingar. Ingleharts teori beskriver att samhällen med olika industrialiseringsgrad har olika värderingar (Inglehart och Baker 2000). Övergången från industrisamhälle till avindustrialiserade samhällen för fram en skillnad mellan för det första konservativa *överlevnads/materialistiska värderingar* som prioriterar den egna gruppen samt ekonomisk trygghet och för det andra frihetliga *självförverkligande/postmaterialistiska värderingar* som prioriterar individuell självförverkligande och en tolerantare och öppnare syn på exempelvis homosexualitet och invandrare (Inglehart och Baker 2000; Inglehart 2009).

Att studera industrialisering är relevant eftersom Inglehart menar att såväl värderingarna som sociala relationer förändras när samhällen industrialiseras. Industrialisering leder till yrkesspecialisering, högre utbildningsnivåer, högre inkomstnivåer, förändrade könsroller, förändrade förhållanden till auktoriteter och sexualnormer och mindre lättledda befolkningar (Inglehart och Baker 2000). En viktig del är att industrialiseringen ledde till urbanisering vilket hade en homogeniserande effekt. Den skapade geografiskt samlade människor som delade boende-, arbets- och livsvillkor, som i sin tur möjliggjorde politisk mobilisering längs klasslinjer (Hechter 2004; Rodden 2010; Hedström 1994). Det finns ett samband mellan människors rumsliga koncentration och röstbeteende (Rickard, 2020) Vänstern

har traditionellt varit starka i industrialiserade storstäder, tättbefolkade områden med många låginkomsttagare och gruvregioner, även efter den industriella revolutionen. Fortfarande är vänsterideologi och progressiva värderingar vanligare i städer, i distrikt med hög fackanslutning eller där särskilda råvaruindustrier är koncentrerade, till exempel i gruvsamhällen (Rodden, 2010). Kombinationen av rumslig koncentration och fackföreningars ideologiskt fostrande funktion bidrog till att arbetarklassen fick en delad kultur och klassmedvetande (Hedström 1994; (Hechter 2004). Klasskultur, omgivningen av sina kollegor, klassidentitet och ideologi står i relation till värderingar (Bourdieu , 2010; Bourdieu, Broady och Palme 1994, 297–306;Hitlin and Piliavin, 2004)). Länge var klass den sociala kategori som människor orienterade sig och röstade efter. Det var först när klassmedvetenheten började sjunka som politiska konflikter längs etniska och nationella linjer steg (Hechter 2004). Eller som Inglehart beskriver det. Klasspolitiken möjliggjordes av industrialiseringen och drev igenom förbättringar för arbetarklassen. När de materiella (klass) behoven som krävde slutenhet uppfylldes kunde fokus skifta mot mer öppenhet och kulturellt självförverkligande mål (Inglehart 2009; Inglehart och Norris 2017).

Men det var inte bara det ökade och omfördelade välståndet som spelade roll, även avindustrialiseringen i sig tycks påverkat förekomsten av värderingar. Det finns ett samband mellan ökade antal anställda i tjänstesektorn och ökad förekomst av liberala värderingar som fokuserar på individen och individens självförverkligande och mål på bekostnad av kollektiv pliktkänsla (Inglehart och Baker 2000). Avindustrialiseringen innebar att tjänstesektorer växte och med den ökade betydelsen av socialt samspel, symboler och kommunikation. Det innebar ett ökat behov av att reflektera kring sig själv och självets relation till andra. Människor individualiserade mål och strävanden och kunde och behövde i högre grad sträva efter självförverkligande (Inglehart och Baker, 2000). Avindustrialiseringen innebar en absolut klassmobilitet. Jordbrukar- och industriarbetarklassen krympte medan fler personer och grupper klev in i framväxande tjänsteyrken högre upp i klasspyramiden (Bukodi och Goldthorpe, 2022; Ahrne, Stöber och Thanning, 2021 27-30). Högre utbildning allt viktigare på arbetsmarknaden. Kraven på utbildningskvalifikationer och vikten av individuell kompetens steg och tillgången till trygga yrken utan krav på längre utbildning krympte (Bourdieu 2010, 127-129; Le Grand och Tåhlin, 2013; Standing, 2014; Hürtgen, 2021). Fler behövde således utbilda sig längre för att arbeta i den växande tjänstesektorn och högre utbildning har visats stå i samband med mer liberala värderingar (Stubager, 2008; Stubager 2009). Därtill koncentrerar inte tjänstesektorer människor geografiskt på samma sätt som råvaru- och viss tillverkningsindustri gör (Rodden 2010). Det finns fortfarande ett samband mellan

fackanslutning och klassidentitet men under avindustrialiseringsperioden har den fackliga anslutningsgraden sjunkit (Crouch, 2017) och med den stödet för vänsterpartier hos arbetare. Med en växande medelklass har mittenvänster partier retoriskt riktat sig mot dem, vilket stött bort arbetare, även om klassmedvetenhet och facklig anslutning hos arbetare mildrar den bortstötande effekten. (Gethin, Martínez-Toledano och Piketty, 2021; Rennwald och Pontusson, 2021). Klassidentiteten spelar fortfarande roll men knyts i hög grad till klassbakgrund och individuell position än kollektiv tillhörighet, och forskare menar att den upplevs som mer komplex (Curtis, 2016). Slutligen har konflikter rörande andra sociala identiteter ökat i vikt på bekostnad av vikten som tillskrivs klasskonflikter (Hechter 2004; Hooghe och Marks 2009).

Det går alltså att argumentera för att industrialiseringen innebar en kollektivistisk homogenisering och att avindustrialiserade samhällen i högre grad präglas av partikularistiska och individualistiska subjekt. De ”enkla” homogeniserande sociala, geografiska och institutionella förutsättningarna som under industrialiseringen stärkte möjligheterna för klassmobilisering mellan två antagonistiska huvudklasser i stället för mobilisering längs auktoritär-liberala värderingar kan således antas ha förändrats.

Behovet av att studera fenomen på regionsnivå

Komparativa studier av värderingar görs mest på nationell nivå snarare än på regional, så varför är det relevant att studera värderingar på regionsnivå? Det finns stora regionala variationer inom länder i relation till livsvillkor och social rörlighet (Chetty *et al.*, 2014). Globaliseringen har under de senaste 20 åren bidragit med ett produktivitetsgap i västvärlden mellan urbana och rurala regioner. (Rickard, 2020). Globaliseringen har krympt vikten av avstånd mellan länder, men geografin inom länder har kommit att spela en allt större roll. Globaliseringens effekter påverkar inomnationella regioner olika. Skillnaderna mellan dem såväl som ojämlikheten mellan dessa har ökat tack vare att vissa har missgynnats och andra gynnats (Rickard, 2020; Walter 2021). De nyliberala reformer som infördes efter 1970 talet anses ha förvärrat finanskrisen 2008-2012. Krisens effekter märktes särskilt på lokalsamhällesnivå (Lake, Martin och Risse, 2021). Det vill säga: globaliseringen, vilken driver på avindustrialiseringen, har haft regionala konsekvenser som drabbat regioner olika.

Regioner skiljer sig kraftigt åt såväl vad gäller industrialiseringsgrad och demografi. Kombinationer av ekonomisk utveckling och nationellt driven politik gör att ekonomisk aktivitet och människor koncentreras på vissa platser (Rodden, 2010; Pike, Rodríguez-Pose och Tomaney, 2007). Rumslig fördelning och sammansättning av

arbetstillfällen och sektorer kan starkt påverka regioner och dessas befolkning (Rickard, 2020). Vissa sektorer är särskilt geografiskt koncentrerade, till exempel extraherande råvaruproduktion och vissa industrisektorer, medan tjänstesektorer ofta är det (Rickard, 2020). I och med att näringar, arbetstillfällen och industrier koncentreras på vissa platser koncentreras därmed också gynnsamma faktorer och riskfaktorer i relation till globalisering och avindustrialisering. Med koncentrerad arbetskraft på ett ställe har företagens välgång en stor lokal påverkan (Rickard, 2020). I och med att framförallt industriarbeten är geografiskt koncentrerade innebär det alltså att den regionala riskexponeringen är särskilt hög för dessa sektorer. *Områden med hög geografisk koncentration har varit särskild utsatta för globalsieringens (avindustrialiserande) effekter* (Rickard, 2020). Globaliseringen med dess avindustrialisering driver på en utveckling där företag bildar kluster och koncentrerar sig i urbana regioner samtidigt som mindre orter ser en utdragen nedgång i jobb, investeringar och infrastruktur (Jennings and Stoker, 2019). Den geografiska koncentrationen av unga högutbildade i storstäderna bidrar till en demografisk och kulturell isärdrift mellan gynnade och missgynnade områden (Jennings and Stoker, 2019). Den ekonomiska utvecklingen gör att människor geografiskt samlas i olika kluster i länder där politiska preferenser skiftar mellan olika regioner och områden (Rodden, 2010). Det vill säga, regioner skiftar i industrialiseringsgrad och demografisk sammansättning vilket påverkar hur effekterna av eventuell avindustrialiseringar slår.

Det demografiska och ekonomiska tillståndet för en plats är länkat till särskilda kulturella perspektiv och sätt att se världen hos sin befolkning (Jennings och Stoker, 2019). Trots den nationella kulturens starka påverkan (Inglehart and Baker, 2000; Minkov och Hofstede, 2012) finns det stöd för att det kan finnas tydliga regionala skillnader *inom* länder vad gäller människors värderingar mellan mer eller mindre industrialiserade regioner (Hofstede *et al.*, 2010).

Forskning har under lång tid registrerat samband mellan människors koncentration eller täthet och röstbeteende (Rickard, 2020). På senare tid har forskning visat på samband mellan ökat stöd för högerpopulistiska partier och regioners exponering för globalisering i termer av ökad handelskonkurrens, automatisering och finanskrisens effekter (Milner, 2021) Områden som upplevt långvarig ekonomisk nedgång blir mer kulturellt stängda, medan blomstrande områden blir mer kulturellt öppna. Skillnaden är som allra störst mellan de mest missgynnade och gynnade områdena (Jennings and Stoker, 2019) Avindustrialiserade områden som tidigare var organiserade kring en stor lokal industri eller arbetsgivare stödjer nu i högre grad radikal-högern (Jennings och Stoker, 2019). Inomnationella studier visar på att

regioner som haft sjunkande realinkomster, stigande arbetslösheten och sjunkande bostadsmarknad hade i högre grad en konservativ kulturell backlash (Carreras, Irepoglu Carreras och Bowler, 2019). Stödet för höger-radikala partier ökat mest i samhällen som först gjorts särskilt sårbara genom den avindustrialiserande automatiseringen och konkurrensen av varor från låglöneländer som därefter drabbats av finanskrisen (Walter, 2021). Det finns således forskning som visar på samband mellan regionernas industriella och ekonomiska utveckling och politiska värderingar.

Det regionala perspektivet är relevant då människor är bra på att uppfatta den ekonomiska situationen och utvecklingen för ens lokalområde. Uppfattningen om lokalområdets utveckling påverkar ens uppfattning av hur det går för landet nationellt (Newman *et al.*, 2015). Människor är kollektiva varelser, de berörs av att se sin omgivning och närstående, drabbas av ekonomisk svårigheter även om de själva inte drabbas direkt (Carreras, Irepoglu Carreras and Bowler, 2019). Människors värderingar formas i sitt vardagslivs ekonomiska kontext snarare än den abstrakta nationalstaten och genom erfarenheterna av sin närmiljö formas bilden av hur det går för landet i stort. Regionala skillnader blir här relevanta då regionernas, snarare än landets, positiva eller negativa utveckling påverkar förekomsten av nationalistiska och konservativa värderingar (Carreras, Irepoglu Carreras och Bowler, 2019).

Om det är så som Inglehart menar att avindustrialisering och ojämlikhet är det som påverkar värderingar (Inglehart och Baker 2000; Inglehart 2008; Inglehart och Norris 2017) och industrialiseringsgraden och graden av ojämlikhet i sin tur varierar mellan regioner är det därmed relevant att studera relationen mellan dessa variabler. Enligt Inglehart ska avindustrialisering leda till mer toleranta och öppna befolkningar. Men Ingleharts forskning bygger i huvudsak på data fram till tidigt 2010-tal (Inglehart och Baker 2000; Inglehart 2009; Inglehart och Norris 2017). Det har varit ett starkt uppsving för högerradikala partier och nationalism i Europa under 2000-talet och framåt (Hutter och Kriesi, 2019; Walter 2020; Hooghe och Marks 2008). Och den senare forskningen om sambandet mellan stödet för nationalistiska rörelser och avindustrialiserade regioner tycks peka på en uppgång i stöd för den konservativa backlashen i avindustrialiserade eller globaliseringsexponerade regioner (Walter 2020). I och med detta blir det viktigt att pröva Ingleharts förklaring till denna ”konservativa backlash”. Ingleharts förklaring bygger på variabeln välstånd (Inglehart och Baker 2000) mätt i ökande ekonomisk ojämlikhet (Inglehart och Norris 2017) men den andra faktorn, industrialiseringsgrad är ännu outforskad i komparativa studier, trots att många nationella studier pekar på globaliseringens och avindustrialiseringens samband med ökad förekomst av

auktoritära värderingar. Det är därför relevant att tillföra ett regionalt perspektiv när Ingleharts teori ska prövas.

Data och metod

Individdata är hämtad från European social Survey (ESS) 10 från 2020 (ESS 2023). ESS är en enkätstudie som från och med 2001 studerar attityder och värderingar hos Europas befolkning. ESS 10 bygger vanligtvis på face-to-face intervjuer, men på grund av covid 19 har datan delvis samlats in via webb- och pappersformulär. I 9 länder användes pappers eller webbformulär medan övriga 22 använde sig av den vanliga face-to-face intervjun. Mätningarna utfördes mellan september 2020 – augusti 2022. Den långa mätperioden är i sig också en konsekvens av Covid-19 pandemin (ESS 2023). Datan innehåller 59 687 respondenter i åldrarna 15-90 år. De 30 länder som omfattas är Österrike, Belgien, Bulgarien, Cypern, Schweiz, Tjekien, Tyskland, Estland, Spanien, Finland, Frankrike, Storbritannien, Grekland, Kroatien, Ungern, Irland, Island, Italien, Lettland, Litauen, Montenegro, Nord Makedonien, Nederländerna, Norge, Polen, Portugal, Serbien, Sverige, Slovenien och Slovaken. Dessa är indelade i 327 regioner i enlighet med kategorisystemet *NUTS2*. NUTS 2 är en indelning av Europas länder till regioner gjorda av Eurostat för att kunna inhämta och beräkna statistisk (Eurostat a). *Industridatan* kommer från Eurostat (Eurostat b 2023; Eurostat c). Den mäter antalet anställda inom bygg- och industrisektorn klassificerade enligt Eurostats klassificeringssystem för ekonomisk aktivitet NACE (Eurostat d) Datan är hämtad från två tidsserier 1999-2008 och 2013-2022 (Eurostat b 2023; Eurostat 2023 c). Data saknas således mellan 2008-2012. För att kunna kontrollera för *ojämlikhet* på regionsnivå användes EU-SILC data för risk för fattigdom på NUTS 2 nivå (Eurostat e).

Behandling av datan.

Industrigatan från 1999-2008 och 2013-2022 var kategoriserade på olika sätt enligt NACE-systemet. Datan från 1999-2008 innehöll antal anställda i bygg- och industrisektorn hopslagna i en kategori. I datan från 2013-2022 var dessa sektorer separerade. För att kunna jämföra mätperioderna slogs 2013-2022s data ihop så att den efterliknade den i mätperioden mellan 1999-2008. För att mäta industrialiseringsgrad i regionerna användes variabeln antal anställda inom bygg och industri. Vissa andra studier använder istället måttet gross value added (GVA) vilket står för industrisektorns tillförda värde i ekonomin räknat som andel av BNP (Capello and Cerisola, 2023; Eurostat 2022 f). Det finns två argument för att inte använda det måttet. För det första mäter inte GVA inte hur samhället som helhet berörs av industrialiseringen med

hänsyn till automatisering, sysselsättning och kollektiva erfarenheter. Även om en enskild maskin utför samma jobb och tillför samma värde mätt i BNP som förut ett hundratal anställda gjort kommer lokalsamhällets konsekvenser vara andra. GVA missar därmed att fånga effekterna av automatisering och industrialiseringens kollektiva erfarenheter i lokalsamhället. För det andra har *Ingleharts teori och tidigare forskning* om industrialiseringens effekt på värderingar belyst sambandet mellan antalet anställda inom industrin och värderingsförändringar (Inglehart och Baker 2000; Inglehart 2009). Eftersom uppsatsen ämnar pröva Ingleharts teori och andel anställda inom industrin är det mått som använts tidigare för att beräkna industrialisering på nationsnivå är det därför skäligt att använda samma mått för att studera sambandet mellan industrialiseringsgrad och värderingar på regionsnivå.

För att kunna jämföra regioner med varandra skapades en *industrialiseringsgrad* variabel. Variabeln konstruerades efter den procentuella andelen anställda inom industri- och bygg av alla arbetande i regionen. Eftersom regionerna skiljer sig i befolkningsstorlek var inte antalet anställda intressant, istället var *andelen* anställda som del av landets sysselsatta av intresse. Det är särskilt relevant då det är detta mått som använts i Ingleharts tidigare forskning om avindustrialisering och värderingsförändring (Inglehart och Baker 2000).

Då Ingleharts teori och tidigare forskning beskrivit att *förändring* i industrialiseringsnivå mätt i antal anställda i olika sektorer är relevant för värderingarna i samhällen (Inglehart och Baker 2000; Inglehart 2009) skapades därefter variabeln *industrialiseringsgrad* som mätte regioners förändring i industrialiseringsgrad. Variabeln är således ett mått på om regionen blivit mer eller mindre industrialiserad mätt i andel anställda i industrin. Variabeln skapades genom att beräkna skillnaden mellan första mätpunkten och sista mätpunkten i tidsserien. Den absoluta majoriteten av alla regioner omfattar tidsserien 1999-2022 men ett fåtal regioner avviker. Polens data började år 2000, Schweiz och Maltas data började 2001, därtill började två slovenska regioner 2001, en kroatisk region 2002 och två bulgariska regioner 2003. Storbritannien hade endast data till fram till 2019. Då mätperioden på alla dessa länder ändå omfattar en lång tidsserie och sista mätpunkten för Storbritannien gjordes endast ett år före studien ansågs det inte allvarligt påverka resultatet. Utöver det hade datan kortare tidsserier i två finska regioner (2005), en montenegrinsk (2006) samt fyra serbiska regioner (2008 och 2012). Dessa regioner kortare tidsserier är mer bekymrande men inkluderades ändå då de i och med att det rör sig om så få regioner sannolikt har liten effekt på slutresultatet.

För att mäta den konservativa backlashen konstruerades en *auktoritär-liberal* indexskala.

Metoden att använda både homofobi och främlingsfientlighet bygger på viljan att operationalisera auktoritära, konservativa och nationalistiska värderingar snarare än att bara mäta främlingsfientlighet. Tidigare forskning använder sig av begreppsparet överlevnads/materiella-självförverkligande/postmateriella värderingar (Inglehart och Baker 2000; Inglehart 2009) och GAL-TAN värderingar (Hooghe och Marks 2009). Dessa skalor valdes bort av på grund av svårigheter att operationalisera dem och av epistemologiska orsaker. Överlevnads/materiella-självförverkligande/postmateriella skalornas validitet har kritiserats (Clarke *et al.*, 1999; Moors, 2007). Utöver detta krävs specifika frågor som inte ingår i ESS frågebatteri för att operationalisera skalan korrekt. GAL-TAN är främst konstruerad för att mäta partistöd. Därtill berör den miljöfrågor som inte ingår i rapporten. Slutligen baseras skalan på ett grundantagande där partipolitik, invandring och globalisering snarare än industrialisering och välstånd anses vara det som påverkar värderingar (Hooghe och Marks 2009). Uppdelningen mellan auktoritär-liberala värderingar används ofta mindre teoretiskt förankrat och har därmed en öppnare användningspotential för att beskriva den typ av konservativa – progressiva värderingar studien söker belysa. Men när skalan har definierats beskrivs *auktoritära värderingar* vara associerat med absoluta principer, hög respekt för auktoriteter, lydnad och plikt inför sin plats i livet, patriotism, militarism, fokus ordning och social kontroll, konformitet för den egna gruppen, traditioner och normer samt misstänksam och intolerant mot nya idéer och andra etniska eller religiösa grupper. *Liberala värderingar* å sin sida präglas av kluster av värderingar som associeras med relativistiska principer, självförverkligande, individfokus, jämlikhet och frihet. Man har en mer tillåtande syn på olydnad mot regler och auktoriteter, är icke-konformistisk, öppen, tolerant i fråga om mångfald och andra grupper och avvikande livsstilar, har svagare pliktkänsla och lojalitet för den egna gruppen och bejakar individuella mål och individuell utveckling (Flanagan and Lee, 2003)

Överlevnads/materiell-självförverkligande/postmateriell, GAL-TAN och auktoritär-liberal belyser liknande värderingskluster. Självförverkligande/postmateriella, GAL och liberala värderingar präglas av öppenhet, tolerans för individuell avvikelse från grupper och deras normer, lågt pliktkänsla till auktoriteter och nationen och en progressiv syn på kvinnors sexuella och reproduktiva rättigheter. Överlevnads/materiella, TAN och auktoritära värderingar liknar varandra i motsatsen till detta (Inglehart och Baker 2000; Inglehart 2008; Hooghe och Marks 2009; Hooghe, Marks och Wilson, 2002; Flanagan och Lee, 2003). *Det går således att argumentera för att skalorna är överlappande och mäter liknande saker.*

Det finns en epistemologisk skillnad mellan skalorna. Överlevnads/materiella-självförverkligande/postmateriella skalan fokuserar på sambandet mellan välstånd,

avindustrialisering och ökad förekomst av toleranta och frihetliga värderingar hos individer (Inglehart och Baker 2000). GAL-TAN skalan konstruerades och fokuserar i stället på dessa värderingars negation. Det vill säga det ökade stödet för TAN-partier (Hooghe and Marks, 2009). Ingleharts skala har enligt tidigare studier gott kunnat predicera värderingsutvecklingen mellan 1970-2010 men har därefter stött på anomalier i den konservativa backlashen som den tvingats förklara (Inglehart, 2008; Inglehart och Norris 2017). Från och med 2010-talet har i stället GAL-TAN skalan alltmer börjat användas då dess mått på värderingskillnader framdrivna av *globalisering* konstruerats för att fånga just den avvikelse i materiella-postmateriella skalan Inglehart sökt förklara. Det förefaller således som att materiell-postmateriella skalan konstruerats och gott beskriver perioden 1970-2010 medan GAL-TAN är den skala som är mer tillämpbar efter 2010-talets uppsving för konservatism, nationalism och auktoritära värderingar, men att värderingarna båda skalorna mäter fångas på ett acceptabelt sätt av indelningen auktoritär-liberal. Då skalorna mäter i princip samma sak kommer dessa värderingskluster framgent benämnas som auktoritär-liberal om inte annat anges.

För att operationalisera *auktoritär-liberal skalan* konstruerades ett index av svaren på 6 frågor som mätte attityder till invandring och homosexualitet i ESS enkätmaterial. Frågorna om invandring frågade om i vilken utsträckning respondenten tycker att sitt land ska tillåta människor från 1) samma ras eller etniska grupp som majoriteten ska få komma och bo i landet, 2) en annan ras eller etnisk grupp ska få komma och bo i landet, 3) människor från fattigare länder utanför Europa ska få komma och bo i landet. Svarsalternativen var en fyrgradig skala mellan tillåt många att komma hit och bo här, tillåt några, tillåt få och tillåt ingen. Frågorna som mätte attityder till homosexualitet var i vilken grad respondenten höll med om påståendena 1) att homosexuella ska vara fria att leva sitt liv som dem vill, 2) om respondenten skulle skämmas om en nära familjemedlem skulle vara homosexuell och 3) om homosexuella par ska ha samma rättigheter att adoptera barn som heterosexuella. Svarsalternativen var en femgradig skala mellan: håller med fullständigt, håller med, håller varken med eller är emot, håller inte med, håller fullständigt inte med. Den interna korrelationen i indexet kontrollerades genom ett alfa test med resultatet = 0,84. I och med att variablerna som mäter attityder till invandring hade fyra svarsalternativ och variablerna som mätte attityder till homosexualitet hade fem kunde dessa inte slås ihop till direkt. För att göra värdena jämförbara omvandlades svarsalternativen till z-värden vilka mäter avstånd i antal standardavvikelser från medel längs en normalfördelning i materialet.

Därtill konstruerades kontrolvarialer från ESS datan. Den första kontrollvariabeln var *klass*. Klass operationaliserades genom ISCO-08 huvudgrupper 0 militäranställda, 1)

chefsyrken, 2) yrken med krav på fördjupad högskolekompetens (professioner), 3) yrken med krav på högskolekompetens eller motsvarande (tekniker och biträdande professioner), 4) yrken inom administration och kundtjänstservice (administratörer och kundtjänstarbetare) , 5) service-, omsorg och försäljningsarbeten, 6) yrken inom lantbruk, trädgård, skogsbruk och fiske (skolade lantbrukare, skogsarbetare och fiskare), 7) yrken inom byggverksamhet och tillverkning (byggarbetare och hantverkare), 8) yrken inom maskinell tillverkning och transport med mera (industri och logistikarbetare), 9) yrken med krav på kortare utbildning eller introduktion (oskolade arbetare). *Utbildning* operationaliserades med variabeln antal fullbordade år i utbildning. *Utländsk bakgrund* operationaliserades med huruvida respondenten var född i landet eller inte. *Vänster-höger* position operationaliserades genom subjektiv placering på en 10-gradig skala där 1 = vänster och 10 = höger. *Fackföreningstillhörighet* operationaliserades genom frågan om man är medlem i något fack, hade varit medlem i ett fack eller om man aldrig hade varit medlem i ett fack. *Urban-rural* operationaliserades genom variabeln *domicil* med alternativen storstad, förort och ytterkant till storstad, mindre stad, by samt hus på landet. *Ålder* operationaliserades genom antal år respondenten levt. *Kön* operationaliserades genom angivet kön av respondenten. Då regionerna är har olika stor befolkning viktades datan innan analyserna utfördes.

Ojämlikhet på regionsnivå operationaliserades genom *andelen fattiga i regionen*. Det skedde genom Eurostats EU-SILC mått på fattigdomsrisk sett till hur många procent av befolkningen som riskerar fattigdom eller social exkludering beräknat på en disponibel inkomst under 60% av landets median (Eurostat E) Således mäts mängden ojämlikhet i regionen baserat på inkomstnivåerna i landet. Det vill säga, en högre grad av fattigdom i regionen visar således på en högre grad av ojämlikhet i regionen jämfört med landet som helhet.

Metod

För att undersöka relationen mellan värderingar och regional industrialiseringsgrad användes två analysmetoder. För det första gjordes en medelvärdesanalys där sambandet mellan medelvärdet av auktoritära-liberala värderingar på regionnivå beräknades i relation till industrialiseringsgrad och förändring i industrialiseringsgrad med olika kontrollvariabler. Det andra steget var att göra en multilevelanalys (Hox, Moerbeek och Schoot, 2017). Den användes för att analysera skillnader i auktoritär-liberala värderingar på regionnivå, kontrollerat för regionvariablerna industrialiseringsgrad, industrialiseringsförändring och fattigdom i regionen samt individvariablerna utbildning, klass, ålder, kön, domicil, vänster-höger identifikation, utrikes bakgrund och fackanslutning.

Resultat

Beskrivning av industrigrad- och industriförändringsvariablerna

För att visa på behovet av att studera industrialisering på regionsnivå gjordes först en medelvärdesanalys av auktoritära-liberala värderingar samt industrialiseringsgrad på nationsnivå. Det finns en stor variation i länders industrialiseringsgrad, industrialiseringsförändring och fördelning mellan auktoritära-liberala värderingar (se bilaga 1). Därefter gjordes medelvärdesanalyser på regionsnivå. *Industrialiseringsgraden* i regionerna varierar mellan 8,57% och 44,49%. Medelvärdet för industrialiseringsgradsvariabeln var 25, %. Två typer av regioner sticker ut bland de minst industrialiserade, dels rurala regioner i Sydeuropa, dels urbana centrum i Nordvästeuopa. De regioner med särskilt hög industrigrad ligger främst i centrala och Östra-Europa *Förändringen i industrialiseringsgrad* varierar mellan en minskning på -15,67 procentenheter i Dytiki Makedonia i Grekland och en ökning med 7,96 procentenheter i regionen Södra och östra Serbien i Serbien. Medelvärdet var -4,67%. Majoriteten av alla regioner har således avindustrialiserats under mätperioden (se bilaga 2).

Indexet för att mäta auktoritära-liberala värderingar baserades på z-värden, det vill säga standardavvikelser runt en normalfördelning som ges värdet 0. De lägsta värdena var -1,6 z-poäng och det högsta värdet är 2,8 z-poäng (se bilaga 3). Det vill säga, de med radikalast auktoritära värderingar var radikalare i sin konservatism än de radikala liberalerna sett i relation till medelvärdet i Europa. Det överensstämmer med tidigare forsknings som också beskriver radikalhögern som mer radikal (Hooghe och Marks 2009).

Medelvärdesanalyser

För att kunna studera sambandet mellan industrialisering och värderingar användes två mått: *industrialiseringsgrad* och *industrialiseringsförändring*. Först gjordes en medelvärdesanalys mellan industrialiseringsgrad och auktoritära-liberala värderingar. Resultatet visade på ett linjärt samband mellan hög industrialiseringsgrad och auktoritära värderingar (figur 1). Värdena långt åt vänster längs x-axeln visar regioner med låg industrialiseringsgrad och värden långt till höger visar regioner med hög industrialiseringsgrad. Ett högt värde på y-axeln indikerar högre förekomst av auktoritära värderingar och ett lägre värde visar på att regionen i medel har liberala värderingar. Vid 40% industrialiseringsgrad är befolkningen i genomsnitt två standardavvikelser mer auktoritära än medeleuropéen.

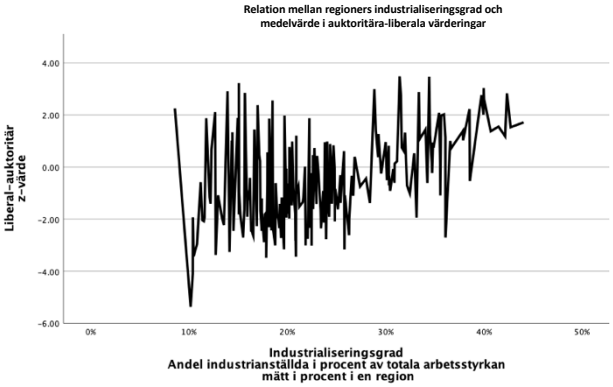

Figur 1, Relation mellan regioners medelvärde i auktoritära-liberala värderingar beräknat efter z-värden och regional Industrialiseringsgrad mätt i andel arbetande i industrin som procent av totala arbetsstyrkan i regionen

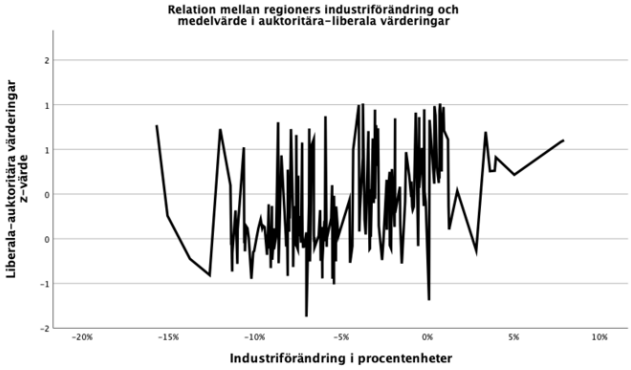

Figur 2, Relation mellan regioners medelvärde i auktoritära-liberala värderingar beräknat efter z-värden och regional industrialiseringsförändring mätt i grad av ökning eller minskning av industrialiseringsgraden i procentenheter

Vid de lägsta värdena runt 10% anställda i industrin är regionernas befolkning mer än fem standardavvikelser liberalare än genomsnittet. Resultatet visar ett linjärt samband mellan industrialiseringsgrad och auktoritära – liberala värderingar. Ju mer avindustrialiserat ett samhälle är desto mer liberala värderingar har regionens befolkning i genomsnitt. Därefter gjordes en medelvärdesanalys mellan auktoritära-liberala värderingar och förändring i regionernas industrialiseringsgrad. Medelvärdesanalysen för *industrialiseringsförändring* (figur 2) visar liknande linjära mönster som för industrialiseringsgrad. X-axeln är uppdelad efter förändringen i industrialiseringsgrad där ett värde långt till vänster indikerar hög avindustrialisering och ett värde långt ut till höger indikerar att regionen industrialiserats under mätperioden. Ju mer en regions industrigrad sjunkit desto mer liberala var värderingarna i genomsnitt. Ju mindre regionens industrialiseringsgrad minskat, eller till och med om industrialiseringsgrad hade ökat mätperioden, desto auktoritärare var befolkningen i genomsnitt. Det generella mönstret för båda figurerna var ett linjärt samband mellan låg industrialiseringsgrad/hög avindustrialisering och mer liberala värderingar. Däremot finns en avvikelse från det generella mönstret i båda figurerna. Vid lägst industrialiseringsgrad och vid mest avindustrialisering syns en uppåtgående kurva i högre genomsnitt av auktoritära värderingar. Uppgången omfattar medelvärden för ett litet antal regioner, och då kurvans uppgång är skarp och kort kan man inte dra några slutsatser från värdena. Det troligaste är att de högre värdena vid x-axelns ytterkant beror på slump eller mätfel. Eventuella tolkningar av dessa avvikelser diskuteras i uppsatsens diskussionsdel.

I och med att kurvorna för industrialiseringsgrad och industrialiseringsförändring liknade varandra samt att både tidigare forskning och Ingleharts teori uttalat sig om relationen mellan

(förändrade) värderingar och förändringen av industrialiseringsgrad i samhället fokuserade därefter de följande medelvärdesanalyserna på industrialiseringsförändringsvariabeln . Enligt tidigare forskning finns det ett samband mellan auktoritära-liberala värderingar och klass, kön, utbildningsnivå, urban-rural boende ort, ålder och etnisk bakgrund. Därtill bör fackanslutning och politisk vänster-höger sympati påverka de auktoritära-liberala värderingarna baserat på de teoretiska antagandena om industrialiseringens påverkan på klassmedvetenhet och dess undanträngande av auktoritära-liberala konfliktlinjer. Därför utfördes medelvärdessanalyser mellan industrialiseringsförändring och auktoritär-liberal skalan med dessa kontrollvariabler.

Industrialiseringsförändring, klass, kön, fackanslutning och ålder

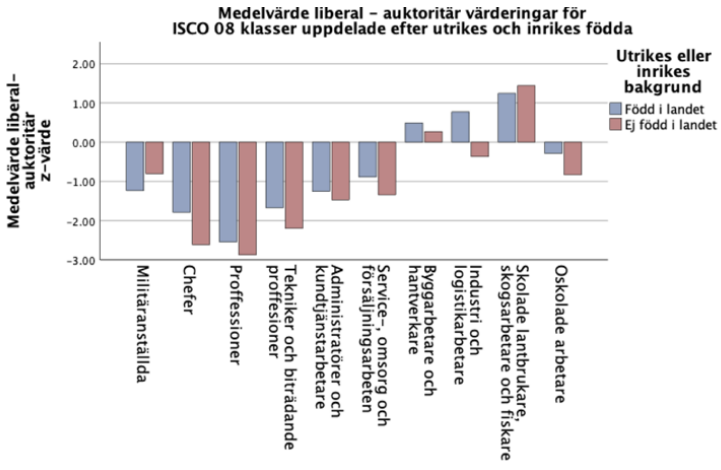

Figur 3 Medelvärde liberala-auktoritära värderingar visat i z-värden för ISCO-08 klasser uppdelade efter utrikes och inrikes födda.

För att studera skillnader i medelvärden mellan klasser gjordes först en medelvärdesanalys för och ISCO-klass och utrikes/inrikes bakgrund. Som kan observeras i figur 3 visar resultatet i likhet med tidigare forskning att de klasser som berörts mest negativt av globaliseringen har mest auktoritära värderingar, medan tjänstemanna-yrken och yrken med högskolekvalifikations-krav i högre grad är liberala (Hooghe och Marks, 2009; Ford och Jennings, 2020; Hung, 2021). Övergången från i genomsnitt auktoritära till dominerande liberala värderingar ligger tydligt i skiftet från traditionella produktionsanknutna arbetarsektorer till tjänstesektorn, med undantag för de oskolade arbetarna. Professionerna är de med mest liberala värderingar vilket även det är i enlighet med det förväntade resultatet. Ytterligare i enlighet med viss tidigare forskning och förväntning är det särskilt den infödda arbetarklassen som skiljer ut sig som tydligt auktoritär i relation till den utrikes födda delen (figur 5). Därefter studerades klassernas medelvärden i relation till industrialiseringsförändring. När medelvärdesanalysen mellan industrialiseringsförändring och auktoritära-liberala värderingar kontrollerades för klass var det tidigare observerade mönstret för förändring i stort sett är intakt (figur 4). Industrialiseringsförändring i regionen förefaller spela roll för auktoritära-liberala värderingar oavsett klass. De högre chefs- och tjänstemannaklasserna är i medel mer liberala än

arbetarklasskategorierna. Den avvikelse som sker finns huvudsak bland militärer medan de andra yrkeskategorierna i stort sett följer det generella mönstret för industrialiseringsförändring.

Den högre frekvensen av auktoritära värderingar vid värderingar vid -10 till -12% diskuteras i

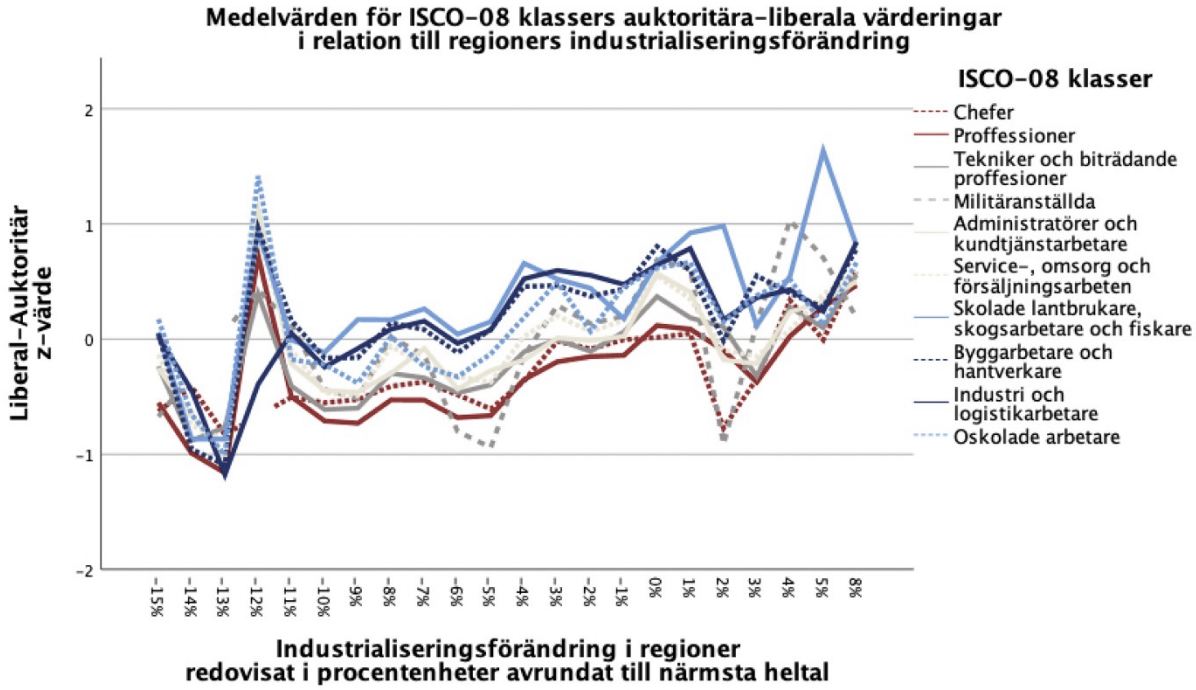

Figur 4, Medelvärden för ISCO-08 klassers auktoritära-liberala värderingar mätt i z-värden i relation till förändring i regional industrialiseringsgrad avrundad till närmsta heltal.

diskussionsdelen av uppsatsen. Samma linjära mönster med en avvikelse vid 10-12 procentenheters avindustrialisering kan observeras vid kontroll för ålder, kön och fackanslutning (se bilaga 4 Yngre är mer liberala än äldre. Mest liberala är de mellan 15-30 år vars medelvärden låg mellan z = - 0,56 som lägst och z = - 0,32 som högst. Det vill säga upp till i genomsnitt en halv standardavvikelse mer liberala än genomsnittet. Övergången från liberala medelvärden till auktoritära medelvärden sker vid 65 år. Alla årgångar äldre än 65 år har i genomsnitt auktoritära värderingar (mellan z = 0,04 och z = 0,40). Detta är återigen i linje med tidigare forskning och Ingleharts teori (Inglehart och Baker 2000; Inglehart 2008).

Kvinnor var i genomsnitt mer liberala än män, fackanslutna var mer liberala än icke-fackanslutna och variablerna antog samma linjära relation mellan avindustrialisering och ökad liberalism (se bilaga 4). De som lämnat facket var i stort sett konstant mest auktoritära oavsett industrialiseringsförändring. Ålder-, köns- och fackanslutningsvariablernas utgångsläge och linjära utveckling följer således tidigare forskning och det teoretiska antagandet om avindustrialiseringens relation till mer liberala värderingar.

Industrialiseringsförändring, vänster-höger och utbildning

Resultatet för medelvärdet på auktoritär-liberal i relation till respondenternas placering på *vänster-höger skalan* visar i likhet med det teoretiska antagandet att personer som identifierar sig som vänster (1) är liberala (z = -0,50) medan de som identifierar sig som tydligt höger (10) är auktoritära (z = 0,45). De som placerar sig i mitten (5) hamnar också i mitten på auktoritära-liberala skalan. De har i genomsnitt z = 0,04, övergången till auktoritära värderingar skedde påtagligt från och med värdet 7 (det vill säga ganska höger). Både högern och vänstern följer det generella mönstret av i genomsnitt mindre auktoritära värderingar vid mer avindustrialisering. Personer som identifierar sig som höger är konsekvent mer auktoritära än de som är vänster. Tidigare nämnda avvikelse vid -10% till -12% även för vänster-höger variabeln om än inte lika tydlig, till exempel övergår inte den radikala vänstern till auktoritära värderingar oavsett grad av avindustrialisering. Därtill är skillnaden längs den auktoritära-liberala skalan mellan de som är tydligt höger och tydligt vänster högre än i regioner vars industrialiseringsgrad stått still eller som industrialiserats (se bilaga 4).

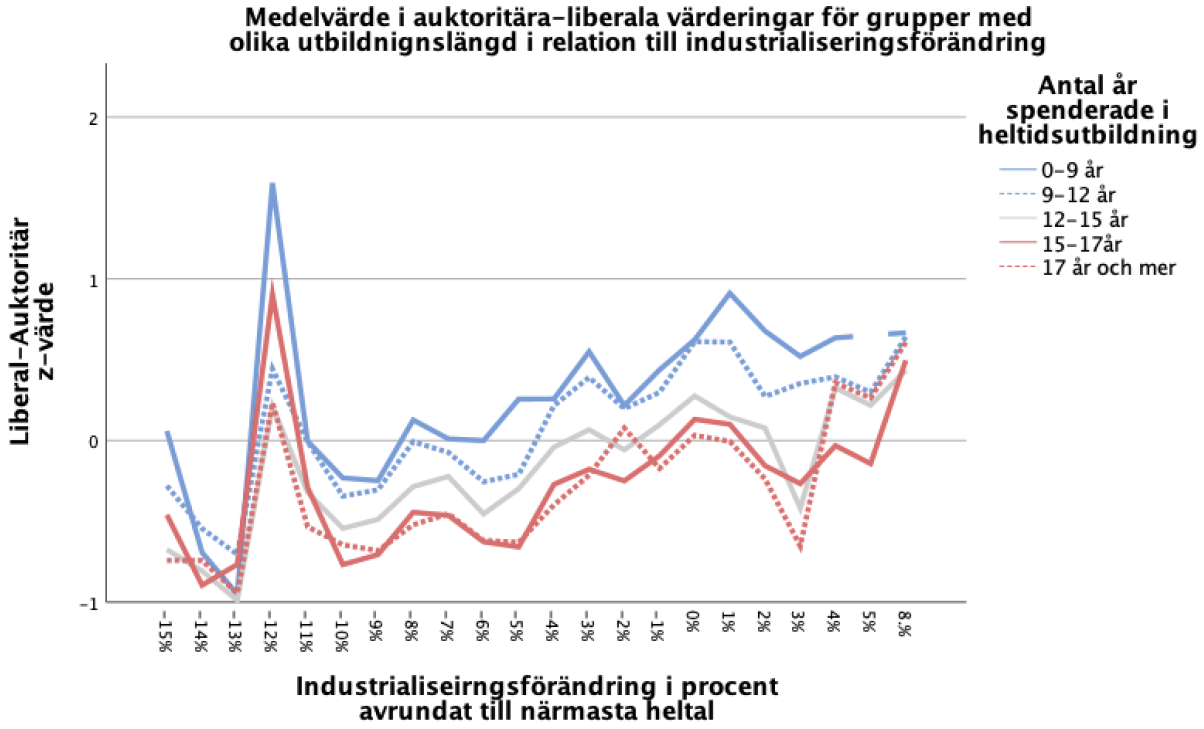

Figur 5, Medelvärden längs auktoritära-liberala skalan för utbildningsgrupper kategoriserade efter genomförda år i heltidsutbildning i relation till regional industrialiseringsförändring avrundat till närmaste heltal

Även *utbildningsvariabeln* visade på ett linjärt samband mellan ökad avindustrialisering och i genomsnitt liberala värderingar i relation till industrialiseringsförändring. Därtill visade resultaten att människor med lång utbildning i genomsnitt hade liberalare värderingar än de

med kort utbildning. Dock fanns avvikelsen i de högre auktoritära medelvärdena vid minus 10-12% i industrialiseringsförändring hos alla utbildningsgrupper (se figur 5). En intressant avvikelse från tidigare antaganden om utbildnings roll för liberala värderingar är att även de med höga utbildningar avviker på samma sätt och har mer auktoritära värderingar vid 10-12 procentenheters avindustrialisering. Särskilt de med mellan 15-17 års utbildning har där ett mer auktoritärt genomsnitt än alla grupper utom kategorin innehållande de med allra kortast utbildning. Det ska däremot igen betonas att det inte går att dra några slutsatser om de avvikande resultaten då antalet regioner vars medelvärde det rör sig om är för lågt.

Industrialiseringsförändring, urban-rural domicil och inrikes/utrikes bakgrund

Slutligen gjordes medelvärdesanalyser mellan relationen mellan industrialiseringsförändring, auktoritära-liberala värderingar och variablerna *domicil* och *inrikes/utrikes bakgrund*. Medelvärdet för domicilkategorierna hade generellt låga z-värden och visade att boende i storstäder (z = -0,11), boende i förorter och utkanter till storstäder (z = -0,32), boende i mindre städer (z = -0,13) och boende i hus på landet (z = - 0,10) alla i genomsnitt hade liberala värderingar. Det var bara boende i byar som i genomsnitt hade svagt auktoritära värderingar (z = 0,09). Det indikerar på en lite skillnad i värderingar mellan urbana-rurala boendeorter. Däremot är det relativt stor skillnad mellan genomsnittsvärdena beroende på industrialiseringsförändring. I enlighet med det generella mönstret för industrialiseringsgrad fanns det ett linjärt samband mellan högre avindustrialisering och mer liberala värderingar. Det skiljde cirka en standardavvikelse längs auktoritära-liberala skalan i alla domicilkategorier mellan regionerna som avindustrialiserats mycket och de regioner som industrialiserats under tidsperioden. Skillnaden mellan domicilkategorierna var små i de regioner som haft en svag eller måttlig avindustrialisering. I de mycket avindustrialiserande och de industrialiserande regionerna fanns en större spridning längst efter auktoritära-liberala skalan mellan urbana och rurala boendeorter. Vid den högt avindustrialiserade änden av x-axeln skedde samma avvikande mönster vid -10-12% som bland de andra variablerna i uppsatsen, med det undantaget att variablerna storstad, förort eller utkant av storstad och gård på landet föll bort. Det var alltså bara medelvärdena för de i mindre städer och boende i byar som bröt den generella linjära utveklingen och var mer auktoritära vid 10-12 procentenheters avindustrialisering (se bilaga 4).

Resultatet för inrikes/utrikes bakgrund visade att båda grupperna relativt väl följde det generella mönstret med mer liberala värderingar i regioner som avindustrialiserats måttligt eller mycket

och mer auktoritära värderingar i regioner som avindustrialiserats lite eller som har industrialiserats (se bilaga 4). Inrikes och utrikes födda har oftast relativt lika medelvärden i relation till industrialiseringsförändring. När de avviker från varandra är *Inrikes födda* i regel mer auktoritära än *utrikesfödda*. Något som utmärker variabeln är att båda variablerna avvek från hur andra variabler avvikit vid 10-12% avindustrialisering. Inrikes födda har på samma sätt som många andra variabler ett linjärt förhållande till industrialiseringsförändring fram till regioner som haft 10%-12% avindustrialisering. Där stiger medelvärdet på den auktoritära-liberala värderingsskalan från tydligt liberal till tydligt auktoritär. Datan från utrikes födda avvek istället med att vid samma avindustrialiseringsnivå först sjunka för att sedan falla bort vid den punkt som inrikes föddas auktoritarianism är som högst (bilaga 4).

För att sammanfatta: alla kontrollvariabler följer ett linjärt mönster där avindustrialisering hänger ihop med mer liberalism, och vice versa, mer industrialiserade regioner har i genomsnitt mer auktoritära värderingar. Vid i stort sett alla variabler sker en avvikelse från det generella mönstret vid minus 10-12% i industrialiseringsförändring. Dessa avvikelser kan inte bekräftas statistiskt eller dras slutsatser kring då det rör sig om för få observationer baserat på ett för litet antal regioners medelvärden. Det rör sig således mest troligt om slump eller mätfel. Möjliga tolkningar av det avvikande resultaten diskuteras i slutet på uppsatsen.

Multilevel analys

För att kunna utföra en regression med variabler på både individ och regionsnivå gjordes därefter en multulevel analys. Först gjordes en modell för att se om observationerna av auktoritära-liberala värderingar bildade kluster på regionsnivå. Interkorrelationskoefficienten (ICC) mellan region och auktoritär-liberal var = 0,3488. Gränsen för att data ska anses bilda substantiella kluster är 0,05 (Heck, Thomas ochTabata, 2014). Därmed visar resultatet på hög klusterbildning av värderingar på regionsnivå. Således sker 34,9% av variationen av värderingarna inom regioner. Klusterbildningen på regionsnivå var större än den klusterbildning som fanns nationell nivå som hade ICC= 0,3157. *Resultatet visar således att analyser på regionsnivå är en relevant nivå att studera värderingar på.*

För att studera om det finns ett samband mellan förändringen av industrialiseringsgraden och auktoritära-liberala värderingar gjordes en modell där regressionen konstanthöll för *industrialiseringsförändringen* (figur 6). ICC sjönk till fortsatt höga 0,271. Eftersom Ingleharts teori beskriver att ökningen av konservatism och nationalism möjliggörs av ökad ojämlikhet

gjordes därefter en *andra modell* som kontrollerade för andelen i risk för *fattigdom på regionsnivå* (tabell 1). Påverkan på auktoritära-liberala värderingar var svag och icke signifikant. *Det finns därmed inte något samband mellan ojämlikhet och konservativa-progressiva värderingar utifrån vad man kan se i datamaterialet*.

För att kontrollera att det är industrialiseringsförändringen och inte industrialiseringsgraden som var relevant för analysen gjordes en *tredje modell* som konstanthöll industrialiseringsgrad som kontrollvariabel (tabell 1). Resultatet visade att påverkan av industrialiseringsgrad var svag men signifikant. Slutligen utfördes *ytterligare tre modeller* (tabell 1). Den första innehöll regionsvariablerna industrialiseringsförändring, ojämlikhetsvariabeln fattigdom i regionen samt industrialiseringsgrad. Fattigdom var fortfarande icke signifikant, medan effekten av industrialiseringsförändringen sjönk från 1,277 till 0,589. Där efter gjordes två modeller med kontroller på individnivå för klass, utbildning, kön, ålder, inrikes/utländsk bakgrund, politisk vänster-höger identifikation, fackmedlemskap och urban-rural domecil. Resultatet på den auktoritära-liberala skalan byggde på centrerade z-värden, det innebär att värden över 0 innebar mer auktoritära värderingar, medan värden under 0 innebar mer liberala värderingar. Det vill säga, negativa samband innebär ökad liberalism och positiva samband innebär ökad auktoritarianism. Resultatet visade att på ett starkt samband mellan *industrialiseringsförändring på regionsnivå och auktoritära-liberala värderingar*. *Industrialiseringsförändring* på regionsnivå korrelerar således starkt med auktoritära-liberala värderingar. Det finns ett samband mellan ökad industrialisering och auktoritära värderingar. Vice versa innebär det att också att regional avindustrialisering hänger ihop med mer liberala värderingar. Trots kontroller på individ och regionsnivå är påverkan av industrialiseringsförändring påtaglig (0,115). Industrialiseringsgrad har således stor effekt på värderingarna i en region. Bara vänster-höger identifikation och några av ISCO-klasserna påverkar värderingar mer. Industrialiseringsgrad var signifikant men sambandet var svagt. I relation till Ingleharts teorier blev resultatet ännu intressantare i och med att *påverkan av ojämlikhet på regionsnivå mätt i andel av regionsbefolkningen med risk för fattigdom var konstant svag och icke-signifikant* i alla modeller. Kontrollvariablerna på individnivå visar på att det finns samband mellan individfaktorerna klass, utbildning, kön, utländsk bakgrund, domecil samt politiska vänster-höger sympatier och auktoritära-liberala värderingar.

Tabell 1, Viktad multilevel regression: Oberoende variabel: region, oberoende variabel liberala-auktoritära värderingar, med kontroller på regions- och individnivå.

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
Industriaiserings-förändring	0.289***			0.133***	0.116***	0.115***
Fattigdom i regionen		0.028		0.056	0.043	0.045
Industrigrad			0.019***	0.015*	0.016*	0.016*
År i utbildning					-0.094***	-0.091***
Inrikes född					-0.091***	-0.102***
Kön (man)					0.102***	0.105***
Vänster-Höger					0.258***	0.256***
Service-, omsorg och försäljningsarbeten					0.162***	0.160***
Byggarbetare och hantverkare					0.309***	0.298***
Oskolade arbetare					0.277***	0.272***
Militärantällda					0.044	0.044
Industri- och logistikarbetare					0.319***	0.310***
Proffessioner					0.044*	0.047*
Administratörer och kundtjänstarbetare					0.170***	0.165***
Skolade lantbrukare, skogsarbetare och fiskare					0.368***	0.337***
Tekniker och biträdande professioner					0.102***	0.099***
Boende i by					-0.044**	-0.044**
Boende I hus på landet					0.008***	0.008***
Boende i förort eller utkant av storstad						-0.048*
Boende i mindre stad						0.007
Medlem i fackförening						-0.108***
Ålder						-0.088**
Konstant	-0.012	-0.297***	0.073*	-0.240***	-0.755***	-0.703***
N	49,905	30,255	53,503	29,088	20,804	20,753
BIC	145,570.000	80,176.840	158,316.600	76,967.890	48,133.290	48,015.260

p < .05; p < .01; *** p < .001. Kategoriska variabler i konstanten; kvinna, utrikes född, chef, boende i storstad, inte facklingt ansluten.*

Teoretiskt intressant i relation till möjliga samband mellan klassmobiliserng och motstånd mot att lockas av högerpopulism var det att både vänster-höger identifikation och fackanslutning var bland de med starkast samband med auktoritära-liberala värderingar. Att se sig som vänster snarare än höger och att vara fackansluten hänger således ihop med liberalare värderingar. Utöver detta var sambandet särskilt starkt för ISCO-klass och vänster-höger. Arbetar- och lägre tjänstemannayrken påverkar starkt förekomsten av auktoritära värderingar. Yrkesgrupperna

skolade lantbrukare, skogsarbetare och fiskare (0,337), yrken inom byggverksamhet och tillverkning (byggarbetare och hantverkare) (0,298) visar alla på en stark korrelation med auktoritär-liberal skalan. Påverkan är också stor för oskolade arbetare (0,272) och påtaglig för administratörer och kundtjänstarbetare) (0,165). De högutbildade grupperna, professioner (0,047) och tekniker och biträdande professioner (0,099) är i mindre grad autoritära jämfört med arbetaryrken, men inte desto mindre är de auktoritärare än referenskategorin chefer. Enligt tidigare forskning ska framförallt chefer och professioner associeras med tydligt liberala värderingar (Steiner 2023). Intressant nog är professionernas samband med de auktoritära-liberala värderingarna svagt och signifikansnivån är svagare än alla andra yrkesgrupper. Det finns ett påtagligt samband mellan auktoritära-liberala värderingar och utbildning. *Ökad utbildning* hänger ihop med en minskning med -0,091 z-poäng längs auktoritära-liberala skalan för varje extra utbildningsår. En måttlig samband finns också för *utrikes bakgrund* där *utrikesfödda* är mer auktoritära än svenskfödda. Boende i storstäders ytterområden och förorter och boende i byar hänger ihop med mer liberala värderingar än boende i storstäder och boende i hus på landet men generellt är effekten på auktoritära-liberala värderingar för urbana-rurala faktorer svaga. Resultatet för boende i mindre stad var inte signifikant. Då fattigdomsvariabeln innebar ett visst bortfall av N gjordes ytterligare en modell med vikter där datan var anpassat efter bara fattigdomsvariabelns regioner. Resultatet visade inte på några avvikelser i resultatet jämfört med den icke justerade modellen (se bilaga 5).

Diskussion och slutsats

Slutsats

Syftet med denna studie var tudelat. Dels syftade den till att pröva Ingleharts förklaringsmodell om ojämlikhet som en pådrivande orsak till samtidens konservativa backlash. Dels syftade den till att undersöka sambandet mellan förändring i industrialisering och förekomsten av auktoritära-liberala värderingar på regionsnivå. Vad resultaten tydligt visade var 1*) att det finns ett samband mellan industrialiseringsförändring på regionsnivå och auktoritära-liberala värderingar,* trots kontroller för ojämlikhet på regionsnivå och kontrollerna utbildning, klass, kön, utrikes/inrikes bakgrund, ålder, placering på vänster-höger skalan och urban-rural domicil på individnivå samt 2) att det i strid med Ingleharts förklaringsmodell *inte finns ett samband mellan ojämlikhet och auktoritära-liberala värderingar på regionsnivå*.

Förändringen av industrialiseringsgraden i de undersökta regionerna hade ett tydligt samband med auktoritära-liberala värderingar medan industrialiseringsgraden i en

region hade svag effekt. För kontrollvariablerna på individnivå visar resultatet i enlighet med tidigare forskning att det finns ett samband mellan auktoritära-liberala värderingar och individfaktorer som klass, utbildning, kön, utrikes bakgrund, domicil, fackanslutning och politisk identifikation. Medelvärdesanalysens resultat visade att relationen mellan industrialiseringsförändring och medelvärdet för regioners värderingar i stort sett är linjärt, och att i stort sett alla variabler följer liknande mönster.

Studien relaterar till tidigare forskning på två sätt. För det första har tidigare forskning fokuserat på skillnader i värderingar på nationsnivå (Inglehart, 1971, 1982, 2008; Inglehart och Baker, 2000) eller skillnader mellan centrum-periferi inom länder (Carreras, Irepoglu Carreras and Bowler, 2019; Jennings and Stoker, 2019). När regioner jämförts har man i ofta studerat partistöd (Milner, 2021; Crulli, 2023). Däremot har inga kända jämförande studier gjorts på värderingar på regional nivå.

För det andra har foskningen varit otydlig i relationen mellan avindustrialisering, auktoritära värderingar och den konservativa backlashen. Inglehart beskrivit orsaken till samtidens konservativa backlash som en effekt av ökad ojämlikhet (Inglehart och Norris 2017). Andra studier har pekat på effekter av avindustrialisering eller globalisering (Carreras, Irepoglu Carreras och Bowler, 2019; Jennings och Stoker, 2019; Milner, 2021; Crulli, 2023, Walter 2021). Denna tidigare forskning har således en lucka då ingen känd studie har tidigare gjort en större jämförande studie på effekterna av avindustrialisering på regional nivå. Den här studien har därmed bidragit med kunskap om att det är viktigt att studera kopplingen mellan regionala effekter av industrialiseringsförändring och auktoritära-liberala värderingar. Studiens frågeställningar löd: ”*Finns det ett samband mellan industrialiseringsförändring på regionsnivå och auktoritära-liberala värderingar i Europeiska regioner?” och ”Finns det ett samband mellan ojämlikhet på regionsnivå och förekomsten av auktoritära-liberala värderingar i Europeiska regioner ?”.* Uppsatsen har besvarat båda dessa frågor, på den första är svaret ett tydligt *ja*. På den andra är svaret *nej.*

Diskussion

Resultaten i multilevelanalysen visar i likhet med tidigare nationell forskning att det finns ett samband mellan ökad eller minskad industrialisering och ökad eller minska auktoritarianism/ liberala värderingar på regionsnivå. Den finns ett positivt samband mellan industrialisering och mer auktoritära värderingar. Tidigare forskning har visat att det finns vinnare och förlorare på globaliseringen på regionsnivå och att människor relaterar till sin närliggande omgivning snarare än nationalstaten (Newman *et al.*, 2015; Carreras, Irepoglu Carreras and Bowler, 2019;

Rickard, 2020; Walter, 2021). Till det har tidigare studier visat att stödet för högerradikala partier är vara högre i avindustrialiserade och globaliseringsexponerade regioner. Detta motiverade att undersöka sambandet mellan auktoritära-liberala värderingar på regionsnivå (Jennings and Stoker, 2019; Walter, 2021). Resultatet visar dock i motsats till detta, i enlighet med Ingleharts generella teori, ett tydligt linjärt samband mellan ökad avindustrialisering och mer liberala värderingar. Således har inte avindustrialiseringen lett till ökad förekomst av auktoritära värderingar. *En tolkning av resultatet är således att det högre stödet för högerradikala partier i avindustrialiserade regionen inte tycks det bero på förändrade värderingar.*

En av de dominerande teorierna om värderingsförändringar är Ingleharts beskrivning av kombinationen av *industrialiseringsgrad, ökat välstånd och ”den tysta revolutionen” genom skiftande ålderskohorter* (Inglehart och Baker 2000; Inglehart 2008). Fram till backlashen mot globaliseringen vid 2010 har denna modell varit bra på att beskriva värderingsförändringar i samhällen. Uppsvinget för auktoritära konservativa och nationalistiska partier under 2010-talet har Inglehart beskrivit som i huvudsak en kulturellt betingad motreaktion hos de äldre kohorterna mot de dominerande progressiva värderingarna, möjliggjorda av en existentiell osäkerhet orsakad av ökad ojämlikhet. Det vill säga, den kulturella backlashen beskrivs som en tillfällig fluktuation (Inglehart och Norris 2017). Resultatet i studien bekräftar tesen om ålderns betydelse då multilevel analysens resultat visar att det finns ett samband mellan att ökad ålder och mer auktoritära värderingar. Medelvärdesanalysen visar att de under 30 är mest liberala, de över 65 är tydligt auktoritära och äldre är permanent mer auktoritära än yngre oavsett förändring i industrialiseringsgrad. Det första benet i Ingleharts teori, ålderskohorten, har således bekräftats.

En andra faktor i Ingleharts teori av vad som påverkar värderingar är *industrialisering*. Även om avindustrialisering nämns i Ingleharts förklaring till den konservativa backlashen så lägger han litet fokus för dess effekter på arbetarklassen (Inglehart och Norris 2017). Av de tre faktorer som i teorin påverkar värderingar har ålderskohorterna ansetts stabila medan effekterna av välstånd har visats reversibel (Inglehart och Norris 2017, Inglehart och Baker 2000). Däremot har inte eventuella motreaktionseffekter i riktning mot mer konservativa värderingar på grund av avindustrialiseringen undersökts. Resultatet i studien bekräftar Ingleharts teorier om sambandet mellan industrialiseringsgrad och värderingar och *visar alltså att hög avindustrialisering inte hänger ihop med mer auktoritära värderingar*. Detta är intressant då tidigare forskning pekat på möjligheten till detta i och med det ökade stödet för högerpopulism i avindustrialiserade och globaliseringsexponerade regioner (Carreras, Irepoglu

Carreras and Bowler, 2019; Ford and Jennings, 2020; Milner, 2021; Walter, 2021). Således har två av tre av Ingleharts faktorer för att förklara värderingar bekräftats.

För den tredje faktorn rörande välstånd och ojämlikhet visar däremot resultatet på brister i Ingleharts modell. Enligt honom kan ökade materialistiska (auktoritära) värderingar förklaras av ökad ojämlikhet, *men resultatet i studien visar inte på något samband mellan regional ojämlikhet och auktoritära-liberala värderingar. Det vill säga: Ingleharts grundteori om sambandet mellan avindustrialisering och liberala värderingar håller men hans förklaring för avvikelserna i den konservativa backlashen stämmer inte, i alla fall inte på regionsnivå.*

Ett sätt att tolka relationen mellan värderingar och den konservativa backlashen är att *värderingar inte är samma sak som röstbeteende.* Tidigare forskning visar att värderingar sällan förändras när de väl etablerats i ungdomen och att det finns en betydande andel människor med auktoritära värderingar (Inglehart and Baker, 2000; Hitlin and Piliavin, 2004; Inglehart and Norris, 2017). Men bara för att man har auktoritära värderingar betyder det inte att man röstar efter dem. Ett annat sätt att förklara tidigare forskningens koppling mellan avindustrialisering och högerpopulism är att olika delar av människors identiteter kan mobiliseras utefter vilken identitet som ges prioritet (Hechter 2004). Konfliktlinjerna längs kulturella auktoritär-liberala frågor steg först när klassmobiliseringen och *klassmedvetenheten* började sjunka (Hechter 2004; Inglehart och Norris 2017). Det vill säga, den materialistiska delen av Ingleharts materiella värderingar mobiliserades trots att människor hade generellt materiella värderingar som lika väl kunnat mobiliseras för nationalism (Clarke *et al.*, 1999; Inglehart and Norris, 2017). I och med det skulle resultatet kunna tolkas i relation till mittenvänster partiers omläggning mot medelklassbaserad progressiv nyliberalism (Gethin, Martínez-Toledano och Piketty, 2021; Mudge, 2011; Brenner och Fraser, 2017; McQuarrie, 2017; Rennwald and Pontusson, 2021) och arbetarklassens numerära-, kulturella-, politisk-representativa-, fackliga- och materiella nedgång (Bukodi och Goldthorpe, 2022; Evans och Tilley, 2017; Mudge, 2011; Crouch, 2017; Gidron och Hall, 2017; Gethin, Martínez-Toledano and Piketty, 2021; Hung, 2021). Givet tidigare forskning är det tänkbart att detta leder till en sjunkande klassmedvetenhet och klassmobilisering, som därmed inte längre hindrar nationalistisk mobilisering av redan existerande men icke artikulerade auktoritära värderingar. Arbetarklassens institutioner är centrala inte bara för att producera ett skydd i en osäker värld, dess syfte är också att producera ideologiska subjekt (Hechter, 2004). I studiens resultat ser vi att arbetare har mer auktoritära värderingar men att respondenter som ser som vänster och de som är med i fackföreningar uttrycker mindre auktoritära värderingar. Tidigare forskning visar att fackligt anslutna i högre

grad är lojala till socialdemokratin och om de byter parti gör det de i högre grad till vänsterpartier (Rennwald och Pontusson 2021). Kombinationen av att facken försvagas och att mitten-vänsterpartier slutat underhålla subjektiveringen som mobiliserar klassmedvetenhet genom att de skiftat till att driva progressiv nyliberalism gör det möjligt att tolka den konservativa backlasjen som ett uttryck för att de som inte nått och underhållits har blivit mottagligare för att mobiliseras längs andra identiteter, exempelvis nation, konservativa könsroller eller konservativ heteronormativitet. Något som styrker denna tolkning är att resultatet visade att auktoritära värderingar var särskilt höga hos de som *lämnat* fackföreningar, medan det fanns ett samband mellan facklig anslutning, att se sig som vänster och liberala värderingar. Tidigare forskning har varit delad i huruvida nationalistisk artikulation från högerpopulistiska partier leder till ökad främlingsfientlighet (Hjerm and Schnabel, 2010; Bohman, 2011; Bohman and Hjerm, 2016; Carreras, Irepoglu Carreras and Bowler, 2019; Walter, 2021), men även brist på artikulation skulle kunna påverka mobilisering. En tolkning av resultaten i relation till tidigare forskning skulle alltså kunna vara ett stöd för artikulationssidan av debatten i att se den konservativa backlashen som en konsekvens av förändrat röstbeteende, detta som en följd av vänsterns/mitten-vänsterns underlåtenhet att reproducera klassmedvetenhet hos arbetarklassen.

Ett annat resultat som är intressant är sambandet mellan industrialisering, urbanisering och auktoritära-liberala värderingar. Tidigare forskning har beskrivit hur koncentrationen av arbetare i industristäder varit viktiga för att sprida arbetarrörelsens idéer (Hedström, 1994) och att boende i storstäder är mer vänster och progressiva (Rodden 2010). Man har pratat om en kulturell och värderingsmässig polarisering mellan stad och land, som drivs på av förändrad demografi när unga progressiva samlas i städer och äldre konservativa ”lämnas” kvar på landsbygden (Rodden, 2010; Rodríguez-Pose, 2018; Jennings and Stoker, 2019; Rickard, 2020). Enligt den forskningen ska detta gälla samtida avindustrialiserade samhällen men resultaten av studien väcker frågor kring dessa antaganden. Medelvärdesanalysen visade att skillnaden i värderingar mellan urbana och rurala domiciler var större i industrialiserande regioner och att skillnaden var mindre om regioner avindustrialiserats (bilaga 3). Därtill visade resultaten i multilevel inte på några större samband mellan domicil och auktoritära-liberala värderingar.. Det vill säga, det faktum att analysen visar att det är mindre skillnad i värderingsmässiga medelvärden mellan urbana och rurala boendeorter i regioner som är avindustrialiserande, och att domicil generellt har ett svag eller icke signifikanta samband med auktoritära-liberala värderingar, gör att tolkningen bör vara att den eventuella polarisering som existerar mellan stad och land i samtida avindustrialiserande samhällen inte

grundar sig i värderingsskillnader. Det är tänkbart att det återigen snarare rör sig om en fråga om mobiliserande artikulation, exempelvis genom resursojämlikhet eller klasskonflikter som omformuleras till att beröra den kulturella politiska axeln (McQuarrie, 2017; Colantone och Stanig, 2018b; Jennings and Stoker, 2019; Langsæther and Stubager, 2019)

En ytterligare tolkning av resultaten är att Ingleharts teori stämmer men att operationaliseringen av den är fel. Det är troligt att Ingleharts teori har rätt i sak i att det finns ett samband existentiell och ekonomisk osäkerhet och den konservativa backlashen (Inglehart och Norris 2017) men att ekonomisk ojämlikhet inte är variabeln som kan fånga detta. Det är inte omöjligt att avindustrialiseringen är en proxy för vad Polanyianska teorier skulle kalla effekter av en urbäddning. Urbäddning av ekonomin ur samhällets kontroll är mer generellt destabiliserande än vad som enkelt kan mätas med ekonomisk ojämlikhet. Globaliseringen, nyliberalismens politiska genomslag och de ekonomiska avregleringarna från 1970-talet ledde till såväl avindustrialisering som en ökad dominans för marknaden i fler av samhällets sfärer. Både Inglehart och Polanyianska perspektiv beskriver hur ökad marknadsinflytande framkallar misär och har socialt sönderslitande effekter som framkallar en osäkerhet som inte är reducerbar till ekonomisk ojämlikhet (Polanyi 2012; Ingham 2008, 57, 113; Inglehart och Norris 2017). I det Polanyianska perspektivet beskrivs hur dessa effekter skapar en destabiliserande otrygghet som framkallar ett samhällets självförsvar som söker återinbädda ekonomin under samhällets kontroll (Polanyi 2012). Flera samtida forskare har påtalat relevansen för Polanyis teorier för att beskriva samtidens ekonomiska och sociala utveckling (Strangleman, 2017; Ingham 2008, 114; Burawoy 2022). Mouffe beskriver hur det interregnum som uppstod efter nyliberalismens under 2010-talet innebar en kamp mellan en utmanande progressiv vänster- och en radikal höger, där det inte var självklart vilken väg utvecklingen skulle ta (Mouffe 2019, 24-25). Rennwald och Pontussons, (2021) forskning om hur mitten-vänster partier särskillt förlorar arbetarväljare när det finns klara radikala alternativ som utmanar dem och att arbetare som lämnar mitten-vänsterpartier i högre grad går till högerradikala partier knyter väl an till detta. Samma dragkamp mellan vänster och höger skedde enligt Polanyi vid den förra återinbäddningen på 1930-talet då han beskriv ett uppsving för såväl socialistiska som fascistiska krafter (Polanyi, 2012). Flera forskare, inklusive Inglehart själv, har påtalat likheter mellan samtidens utveckling och 1930-talets uppsving för radikala högerkrafter (Inglehart och Norris 2017; Mouffe 2022 12-15). Både Ingleharts och Polanyis teorier beskriver därmed hur ökad marknadsdominans leder till ökad osäkerhet, och i sin tur en potentiell reaktionär motreaktion. Skillnaden ett Polanyi och Mouffe perspektiv och Ingleharts teori skulle vara att

den tillskriver människor och politiska rörelser högre agens. I stället för att mekaniskt svara på sociala och ekonomiska villkor på ett givet sätt finns det således öppningar för olika artikulationer (Laclau and Mouffe, 2008) .2010-talet såg inte bara ett uppsving för den radikala höger, även en radikal och kulturellt progressiv vänster vann ökat stöd i västvärlden i länder som Spanien, Grekland, Storbritannien, Frankrike och USA (Mouffe 2019; Mouffe 2022, 2-5). Samma sak gällde under 1930-talet (Polanyi 2012). Det är alltså inte är givet att utvecklingarna ska gå, vare sig till den logiska men tillfälliga fluktuation, som Inglehart beskrivit den konservativa backlashen som, eller till de 99 procentens koalition mot eliten som han förutspått kommer komma därefter (Inglehart och Norris 2017). Inglehart ansåg att "In the long run, growing economic inequality is likely to bring a resurgence of mass support for government intervention—but for now, this is held in check by emotionally-hot cultural issues" (Inglehart 2017, 451). Givet att värderingar är stabila över tid, att ojämlikhet enligt den här studiens resultat inte påverkar förekomsten av auktoritära-liberala värderingar och att vi ändå har en konservativ backlash åkallar detta eftertanke. Till detta ska läggas att Ingleharts teori bygger på data som börjat långt efter det med dagens läge liknande 1930-talet (Inglehart and Baker, 2000; Inglehart, 2008; Inglehart and Norris, 2017). Inglehart kan således ha baserat sin teori på en tidsperiod som är för kort för att förstå politiska rörelsers relation till långa historiska och ekonomiska bågar. Om Ingleharts teori inte stämmer är det således inte alls säkert att det bara rör sig om en tillfällig fluktuation. Områden vars nyliberala hegemoni bryts kan öppnas för olika vägar beroende på vilka politiska rörelser som förmår artikulera missnöjet rörande urbäddningen negativa effekter, och etablera en ny hegemoni. Poängen att se politik från detta perspektiv är att hegemoniska politiska projekt har en förmåga till självförstärkning genom att långsiktigt påverka länders institutioner (exempelvis Esping-Andersens välfärdsregimer (Esping-Andersen, 1990) eller Ingleharts kulturzoner (Inglehart och Baker 2000)). Institutioner påverkar inte bara människors liv de bidrar också till, om de underhålls, de dominerandes/hegemonens ideologiproduktion (Gill, 1986; Bourdieu, 1989). På det sättet kan en återinbäddning få långvariga institutionella effekter. Detta är något som Inglehart möjligen underskattade då hans antagande om de 99 procentens koalition stöter på två problem. För det första: det faktum att överlevnads/materiella värderingar prioriterar nationalistiska och konservativa värden, varvid en vänsterpolitiks organisering inte alls är självklar vid ökad ekonomisk och social oro (Inglehart och Baker 2000; Inglehart och Norris 2017). Detta särskilt utan industrialiseringens sociala, arbetsmarknadsmässiga och geografiska villkor som underlättade klassmobilisering. För det andra, det finns en risk i antagandet att sociala och politiska rörelser utvecklas linjärt. Det vill säga, bara för att en utveckling gått åt ett visst håll

historiskt betyder det inte att det alltid kommer göra det. Det finns ingen naturlag som säger att människor inte lika gärna mobiliseras för fascistiska rörelser likt det tidiga 1900-tal som Inglehart gärna lyfter fram som historiska exempel för progressiv mobilisering (Inglehart och Norris 2017). Risken med Ingleharts perspektiv är att den nationalistiska ”backlashen” inte ses som just den typ av ”guvernement intervention” som massorna kan ansluta sig till. Om den typ en av interventions blir hegemonisk kan det påverka västs institutioner och politiska bana för lång tid framöver .

Det fanns mindre avvikelser från teoretiska antaganden och det linjära mönstret. För det första hade domicilkategorin storstäders ytterkanter och förorter ovanligt mycket liberala värderingar vid låg avindustrialisering för att passa med det linjära mönstret. För det andra hade vänster-höger kategorin ”9” (näst mest höger) avvikande liberal medelvärde vid hög avindustrialisering. För det tredje bröt ISCO-klassen militärer också mönstret, men kategorin har låga N-tal och sambandet med auktoritära-liberala värderingar är inte signifikant. Ingen av dessa avvikelser anses påverka vilka slutsatser som kan dras a resultaten.

På två punkter avviker resultaten på individnivå från tidigare forskning. *Utrikes födda* förväntades ha mer liberala värderingar än inrikes födda (bilaga 4). Resultatet i medelvärdesanalysen visade att utrikes födda var mer liberala i var enda yrkesklasskategori (figur 3) men resultatet i multilevel regressionen visade däremot tvärt om att utrikes födda var mindre liberala. Denna effekt märks när regionsvariabler tillsattes. Det är med tanke på detta tänkbart att det beror på att det finns en stor variation i värderingar bland utrikes födda beroende på land/region. Den andra avvikelsen berör variabeln *domicil*. Tidigare forskning har visat på att liberala värderingar är vanligare i storstäder men det finner inte stöd i den här studiens resultat, vilket väcker frågor för framtida forskning.

Styrkor och svagheter i studien och förslag på framtida forskning

En svaghet med studien både i sitt resultat och i relation till Ingleharts teorier är måttet på ojämlikhet och sviktande välstånd. Studien använder måttet ”risk för fattigdom” från EU-SILC (Eurostat E). Måttet relaterar fattigdom i regioner med disponibla medianinkomster nationellt och bör därmed fånga sjunkande välstånd och sociala och ekonomiska problem. Däremot förloras den relationella aspekten av ojämlikhet i de rikastes rikedomar som exempelvis Gini-koefficienten kan fånga. Ytterligare en svaghet med studien är att den inte inkluderar andel utrikesfödda på regionsnivå. Det hade kunnat bidra med intressanta kunskaper då en stor del av den ökade nationalismen riktar sig mot invandring och invandrare. Då syftet med studien var att undersöka sambandet mellan industrialiseringsgrad och detta pröva Ingleharts teorier

gjordes en avgränsning till att endast inkludera individvariabler om utländsk bakgrund. Ytterligare en brist är bristfällig data. Industridata saknas för 2009-2012. Dock kan man argumentera för att uppdelningen i sig samtidigt fångar effekterna av krisen, då den mäter industrialiseringsgraden före och efter finanskrisen. Därtill har vissa regioner förkortade tidsserier som inleds senare än 1999, eller slutar 2019 (Storbritannien). Det kan påverka resultatet men då det rör sig om så pass få regioner bedöms risken att detta påverkar uppsatsens slutsatser vara låg.

Styrkorna med studien är dess bidrag till forskning både genom att 1) studera värderingar på regionsnivå, 2) visa på sambandet mellan avindustrialisering på regionsnivå och auktoritära-liberala värderingar samt 3) bidra till kunskap om sambandet mellan industrialiseringsförändring, ojämlikhet och värderingar. Det faktum att värderingar och inte partier används skiljer uppsatsen mot många andra studier.

Slutligen väcker avvikelserna från den linjära utvecklingen i medelvärdesanalysen resultat med högre auktoritära värderingar vid hög avindustrialisering frågetecken och intressanta öppningar för vidare forskning. Sambandet mellan ökad avindustrialisering och ökad liberalism är linjärt fram till 10-12 procentenheters avindustrialisering hos i stort sett alla variabler, där sker en avvikelse med regioner med betydligt mer auktoritära värderingar för nästan alla variabler. Därtill skulle det gå att argumentera för att huvuddelen av nedgången i kurvorna sker fram till cirka sex procents avindustrialisering. Det är alltså inte omöjligt att linjäriteten planar ut då (bilaga 3). Auktoritära värderingar var högre vid -10-12% för boende i mindre städer/glesbygd, bland inrikes födda, bland de med kort utbildning och för flera arbetarkategorier. Det vill säga kategorier som av tidigare forskning pekas ut som de boendeområden och grupper som förlorat på avindustrialiseringen och globaliseringen och som beskrivits i högre grad revoltera mot den (Carreras, Irepoglu Carreras and Bowler, 2019; Jennings and Stoker, 2019; Milner, 2021; Walter, 2021); Rickard 2020; Langsæther och Stubager, 2019; Crulli, 2023). Men det är intressant att observera att också föreställt liberala kategorier som professioner och högutbildade i genomsnitt är auktoritärare i regionerna med 10-12% avindustrialisering. I stort sett alla grupper är mer auktoritära i dessa regioner. Det går att spekulera huruvida detta i så fall skulle bero på en Polanyiansk återinbäddande rörelse (Polanyi, 2012) uttryckt genom nationalistiskt och auktoritärt globaliseringsmotstånd. En sådan tes om en nationalistisk återinbäddning skulle stödjas av de tendenser som kan skönjas av dels avstannade globalisering i så väl handelsavtal, överstatliga organisationer och mångkulturellt utbyte (Walter 2020) och dels genom att finansialiseringen av ekonomin som varit central för globaliseringen både

ekonomiskt och politiskt uttalat vänt mot kapitalinvesteringar i industri och en återindustrialisering av väst (Capello and Cerisola, 2023; Europeiska kommisionen 2024). Just nu sker massiva investeringar i grön omställning i Europa (Europeiska kommissionen 2024) vars politiska och sociala effekter vi inte har data på än. Avvikelserna i medelvärdesanalysen skulle kunna peka på en sådan kvalitativ förändring och att väst är i indelningen av en dylik utveckling. Men det är viktigt att poängtera att det är hypotetiska resonemang som i så fall inte går att fånga i datan än. Det är i så fall föremål för framtida forskning. Det ska understrykas att de höga värdena rör sig om medelvärden beräknat från ett för litet antal regioner för att några slutsatser ska kunna dras utifrån det. Det faktum att medelvärdena vid -10% till -12% är mer auktoritära för nästan alla variabler väcker misstankar att det kan röra sig om mätfel eller slump.

Både nedgången till de liberala medelvärdena vid -13% och bortfallet av såväl kategorierna storstadsdomiciler och utrikes född vid 10-12% bör förstås som ett uttryck för de låga antalet regioner det rör sig om, och att det därför inte går att dra några andra statistiska slutsatser om de högre medelvärdena mer än att det mest troligt rör sig om slump. De höga medelvärdena för auktoritära värderingar vid 10-12 procents avindustrialisering är således iögonenfallande och påkallar intresse att undersökas, men den högst troliga förklaringen till de höga värdena är att avvikelserna det beror på slump eller mätfel.

Förslag på framtida forskning kan således vara att dels utforska om det sker någon förändring i värderingar i relation till industrialiseringsförändring i framtiden. Vidare borde undersökningar göras på äldre datasett för att studera om någon värderingsförändring skett över tid i relation till regional avindustrialisering. Det skulle kunna vara relevant för att se om andelen auktoritära-liberala värderingar påverkats. Det är också intressant att studera huruvida det finns eventuell auktoritär-liberal polarisering mellan grupper inom regioner som osynliggörs av medelvärdena och att studera relationen mellan värderingar och röstbeteende i relation till regioners industrialisering. Slutligen skulle framtida forskning kunna lägga till etnisk bakgrund och invandring som kontrollvariabel på regionsnivå för att se huruvida detta påverkar resultatet.

Studiens resultat är slutligen intressant i ljuset av de mångmiljardsatsningar som görs på grön omställning i Europa och USA. Det är nu bekräftat att det finns ett samband mellan såväl industrialisering som avindustrialisering och värderingar. Det är inte alls omöjligt att en massiv *åter*industrialisering också har det, och då är frågan åt vilket håll. Det bör vara föremål för framtida studier när uppdaterad data finns tillgängligt.

Litteraturförteckning

Andersson, Hampus. 2021. *I väntan på klasspolitik*. I Suhonen, Daniel. *et al.* (red) . *Klass i Sverige: ojämlikheten, makten och politiken i det 21:a århundradet*. Lund: Arkiv förlag. 53-83

Ahrne, Göran. Stöber, Nils. Thaning, Max. 2021. *Klasstrukturen I Sverige*. I Suhonen, Daniel. *et al.* (red) *Klass i Sverige: ojämlikheten, makten och politiken i det 21:a århundradet*. Lund: Arkiv förlag. 53-83

Bourdieu, P. (1989) 'Social Space and Symbolic Power', *Sociological Theory*, 7(1), p. 14. Available at: https://doi.org/10.2307/202060.

Bourdieu, P., Broady, D. and Palme, M. (1994) *Kultursociologiska texter*. Fjärde [4.] upplagan. Stockholm: Brutus Östlings Bokförlag Symposium (Moderna franska tänkare, 11).

Brenner, J. and Fraser, N. (2017) 'What Is Progressive Neoliberalism?: A Debate', *Dissent*, 64(2), pp. 130–130. Available at: https://doi.org/10.1353/dss.2017.0051.

Bukodi, E. and Goldthorpe, J.H. (2022) 'Intergenerational class mobility in industrial and post-industrial societies: Towards a general theory', *Rationality and Society*, 34(3), pp. 271–301. Available at: https://doi.org/10.1177/10434631221093791.

Capello, R. and Cerisola, S. (2023) 'Regional reindustrialization patterns and productivity growth in Europe', *Regional Studies*, 57(1), pp. 1–12. Available at: https://doi.org/10.1080/00343404.2022.2050894.

Carreras, M., Irepoglu Carreras, Y. and Bowler, S. (2019) 'Long-Term Economic Distress, Cultural Backlash, and Support for Brexit', *Comparative Political Studies*, 52(9), pp. 1396–1424. Available at: https://doi.org/10.1177/0010414019830714.

Chancel, L. and Piketty, T. (2021) 'Global Income Inequality, 1820–2020: the Persistence and Mutation of Extreme Inequality', *Journal of the European Economic Association*, 19(6), pp. 3025–3062. Available at: https://doi.org/10.1093/jeea/jvab047.

Chetty, R. *et al.* (2014) 'Where is the land of Opportunity? The Geography of Intergenerational Mobility in the United States *', *The Quarterly Journal of Economics*, 129(4), pp. 1553–1623. Available at: https://doi.org/10.1093/qje/qju022.

Clarke, H.D. *et al.* (1999) 'The Effect of Economic Priorities on the Measurement of Value Change: New Experimental Evidence', *American Political Science Review*, 93(3), pp. 637–647. Available at: https://doi.org/10.2307/2585579.

Cohen, R., Kennedy, P.M. and Perrier, M. (2012) *Global sociology*. 3rd ed. Houndmills,

Basingstoke ; New York, NY: Palgrave Macmillan.
Colantone, I. and Stanig, P. (2018a) 'Global Competition and Brexit', *American Political Science Review*, 112(2), pp. 201–218. Available at: https://doi.org/10.1017/S0003055417000685.
Colantone, I. and Stanig, P. (2018b) 'Global Competition and Brexit', *American Political Science Review*, 112(2), pp. 201–218. Available at: https://doi.org/10.1017/S0003055417000685.
Crouch, C. (2017) 'Membership density and trade union power', *Transfer: European Review of Labour and Research*, 23(1), pp. 47–61. Available at: https://doi.org/10.1177/1024258916673533.
Crulli, M. (2023) 'Contextual factors, transnationalism attitudes, and support for GAL-TAN parties within European metropolises: Insights from London', *The British Journal of Politics and International Relations*, p. 13691481231189383. Available at: https://doi.org/10.1177/13691481231189383.
Curtis, J. (2016) 'Social Mobility and Class Identity: The Role of Economic Conditions in 33 Societies, 1999–2009', *European Sociological Review*, 32(1), pp. 108–121. Available at: https://doi.org/10.1093/esr/jcv077.
Eger, M.A., Hjerm, M. and Velásquez, P. (2024) 'Unpacking the liberalizing potential of higher education: an analysis of academic majors, anti-Black prejudice, and opposition to immigration', *Ethnic and Racial Studies*, pp. 1–36. Available at: https://doi.org/10.1080/01419870.2023.2295479.
Eger, M.A. and Valdez, S. (2019) 'From radical right to neo-nationalist', *European Political Science*, 18(3), pp. 379–399. Available at: https://doi.org/10.1057/s41304-018-0160-0.
Esping-Andersen, G. (1990) *The three worlds of welfare capitalism*. Cambridge, UK: Polity Press.
Eurostat a. *NUTS.* https://ec.europa.eu/eurostat/web/gisco/geodata/reference-data/administrative-units-statistical-units/nuts. (Hämtad 2024-01-16)
Eurostat b. 2023. *Employment by sex, age, economic activity and NUTS2 regions* https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lfst_r_lfe2en1/default/table?lang=en (Hämtad 2024-01-16)
Eurostat c. *Employment by sex, age, economic activity and NUTS2 regions*. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/LFST_R_LFE2EN2__custom_7523815/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=129e0b91-c994-41b8-a1b2-c3e9eed2745c (Hämtad 2024-01-16)

Eurostat d. NACE. https://ec.europa.eu/eurostat/web/nace. (Hämtad 2024-01-16)
Eurostat e. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=EU_statistics_on_income_and_living_conditions_(EU-SILC)_methodology_-_monetary_poverty#Description. (Hämtad 2024-01-16)
Eurostat f. 2022. https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20220106-1. (Hämtad 20 24-01-15).
Europeiska kommisionen. 2024. The European green new deal. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en. (Hämtad 2024-01-16).
Faux, G.P. (2006) *The global class war: how America's bipartisan elite lost our future- and what it will take to win it back*. Hoboken, N.J: Wiley.
Flanagan, S.C. and Lee, A.-R. (2003) 'The New Politics, Culture Wars, and The Authoritarian-Libertarian Value Change in Advanced Industrial Democracies', *Comparative Political Studies*, 36(3), pp. 235–270. Available at: https://doi.org/10.1177/0010414002250664.
Ford, R. and Jennings, W. (2020) 'The Changing Cleavage Politics of Western Europe', *Annual Review of Political Science*, 23(1), pp. 295–314. Available at: https://doi.org/10.1146/annurev-polisci-052217-104957.
Fraser, N., Gutiérrez, R. and Peña-Casas, R. (2011) *Working poverty in Europe: a comparative approach*. Houndmills New York: Palgrave Macmillan (Work and welfare in Europe).
Fukuyama, F. (1992) *Historiens slut och den sista människan*. Translated by S. Andræ. Stockholm: Norstedt.
Gethin, A., Martínez-Toledano, C. and Piketty, T. (2021) 'Brahmin Left Versus Merchant Right: Changing Political Cleavages in 21 Western Democracies, 1948–2020', *The Quarterly Journal of Economics*, 137(1), pp. 1–48. Available at: https://doi.org/10.1093/qje/qjab036.
Gidron, N. and Hall, P.A. (2017) 'The politics of social status: economic and cultural roots of the populist right', *The British Journal of Sociology*, 68(S1). Available at: https://doi.org/10.1111/1468-4446.12319.
Gill, S. (1986) 'Hegemony, consensus and Trilateralism', *Review of International Studies*, 12(3), pp. 205–222. Available at: https://doi.org/10.1017/S0260210500113932.
Granström, O. and Engzell, P. (2023) *The Geography of Intergenerational Mobility in Europe*. preprint. SocArXiv. Available at: https://doi.org/10.31235/osf.io/gzwha.
Hechter, M. (2004) 'From Class to Culture', *American Journal of Sociology*, 110(2), pp. 400–

445. Available at: https://doi.org/10.1086/421357.
Heck, R.H., Thomas, S.L. and Tabata, L.N. (2014) *Multilevel and longitudinal modeling with IBM SPSS*. Second edition. New York: Routledge, Taylor & Francis Group (Quantitative methodology series).
Hedström, P. (1994) 'Contagious Collectivities: On the Spatial Diffusion of Swedish Trade Unions, 1890 1940O', *American Journal of Sociology*, Volume 99 (March 1994)(5), pp. 1157–79.
Hitlin, S. and Piliavin, J.A. (2004) 'Values: Reviving a Dormant Concept', *Annual Review of Sociology*, 30(1), pp. 359–393. Available at: https://doi.org/10.1146/annurev.soc.30.012703.110640.
Hjerm, M. and Schnabel, A. (2010) 'Mobilizing nationalist sentiments: Which factors affect nationalist sentiments in Europe?', *Social Science Research*, 39(4), pp. 527–539. Available at: https://doi.org/10.1016/j.ssresearch.2010.03.006.
Hofstede, G. *et al.* (2010) 'Comparing Regional Cultures Within a Country: Lessons From Brazil', *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 41(3), pp. 336–352. Available at: https://doi.org/10.1177/0022022109359696.
Hooghe, L. and Marks, G. (2009) 'A Postfunctionalist Theory of European Integration: From Permissive Consensus to Constraining Dissensus', *British Journal of Political Science*, 39(1), pp. 1–23. Available at: https://doi.org/10.1017/S0007123408000409.
Hooghe, L., Marks, G. and Wilson, C.J. (2002) 'Does Left/Right Structure Party Positions on European Integration?', *Comparative Political Studies*, 35(8), pp. 965–989. Available at: https://doi.org/10.1177/001041402236310.
Hossfeld, L.H., Kelly, E.B. and Hossfeld, C. (eds) (2022) *The Routledge international handbook of public sociology*. London ; New York: Routledge, Taylor & Francis Group (Routledge international handbooks).
Hox, J.J., Moerbeek, M. and Schoot, R. van de (2017) *Multilevel analysis: techniques and applications*. Third edition. New York, NY: Routledge (Quantitative methodology series).
Hung, H. (2021) 'Recent Trends in Global Economic Inequality', *Annual Review of Sociology*, 47(1), pp. 349–367. Available at: https://doi.org/10.1146/annurev-soc-090320-105810.
Hürtgen, S. (2021) 'Precarization of work and employment in the light of competitive Europeanization and the fragmented and flexible regime of European production', *Capital & Class*, 45(1), pp. 71–91. Available at: https://doi.org/10.1177/0309816819900123.
Hutter, S. and Kriesi, H. (2019) 'Politicizing Europe in times of crisis', *Journal of European*

Public Policy, 26(7), pp. 996–1017. Available at: https://doi.org/10.1080/13501763.2019.1619801.

Ingham, G.K. (2008) *Capitalism*. Cambridge ; Malden, MA: Polity.

Inglehart, R. (1971) 'The Silent Revolution in Europe: Intergenerational Change in Post-Industrial Societies', *American Political Science Review*, 65(4), pp. 991–1017. Available at: https://doi.org/10.2307/1953494.

Inglehart, R. (1982) 'Changing Values in Japan and the West', *Comparative Political Studies*, 14(4), pp. 445–479. Available at: https://doi.org/10.1177/0010414082014004002.

Inglehart, R. and Baker, W.E. (2000) 'Modernization, Cultural Change, and the Persistence of Traditional Values', *American Sociological Review*, 65(1), p. 19. Available at: https://doi.org/10.2307/2657288.

Inglehart, R. and Norris, P. (2017) 'Trump and the Populist Authoritarian Parties: *The Silent Revolution* in Reverse', *Perspectives on Politics*, 15(2), pp. 443–454. Available at: https://doi.org/10.1017/S1537592717000111.

Inglehart, R.F. (2008) 'Changing Values among Western Publics from 1970 to 2006', *West European Politics*, 31(1–2), pp. 130–146. Available at: https://doi.org/10.1080/01402380701834747.

Jennings, W. and Stoker, G. (2019) 'The Divergent Dynamics of Cities and Towns: Geographical Polarisation and Brexit', *The Political Quarterly*, 90(S2), pp. 155–166. Available at: https://doi.org/10.1111/1467-923X.12612.

Laclau, E. and Mouffe, C. (2008) *Hegemonin och den socialistiska strategin*. Translated by C.-M. Edenborg. Göteborg, Stockholm: Glänta ; Vertigo.

Lake, D.A., Martin, L.L. and Risse, T. (2021) 'Challenges to the Liberal Order: Reflections on *International Organization*', *International Organization*, 75(2), pp. 225–257. Available at: https://doi.org/10.1017/S0020818320000636.

Langsæther, P.E. and Stubager, R. (2019) 'Old wine in new bottles? Reassessing the effects of globalisation on political preferences in Western Europe', *European Journal of Political Research*, 58(4), pp. 1213–1233. Available at: https://doi.org/10.1111/1475-6765.12332.

Le Grand, C. and Tåhlin, M. (2013) 'Class, Occupation, Wages, and Skills: The Iron Law of Labor Market Inequality', in G. Elisabeth Birkelund (ed.) *Comparative Social Research*. Emerald Group Publishing Limited, pp. 3–46. Available at: https://doi.org/10.1108/S0195-6310(2013)0000030006.

McQuarrie, M. (2017) 'The revolt of the Rust Belt: place and politics in the age of anger', *The British Journal of Sociology*, 68(S1). Available at: https://doi.org/10.1111/1468-4446.12328.

Milner, H.V. (2021) ‘Voting for Populism in Europe: Globalization, Technological Change, and the Extreme Right’, *Comparative Political Studies*, 54(13), pp. 2286–2320. Available at: https://doi.org/10.1177/0010414021997175.
Moors, G. (2007) ‘Testing the Internal Validity of the Inglehart Thesis by Means of a Latent Class Choice Model’, *Acta Sociologica*, 50(2), pp. 147–160. Available at: https://doi.org/10.1177/0001699307077656.
Mouffe, C. (2022) *Towards a green democratic revolution: left populism and the power of affects*. London ; New York: Verso.
Mudge, S.L. (2011) ‘What’s Left of Leftism?: Neoliberal Politics in Western Party Systems, 1945-2004’, *Social Science History*, 35(3), pp. 337–380. Available at: https://doi.org/10.1215/01455532-1273339.
Nagayoshi, K. and Hjerm, M. (2015) ‘Anti-immigration attitudes in different welfare states: Do types of labor market policies matter?’, *International Journal of Comparative Sociology*, 56(2), pp. 141–162. Available at: https://doi.org/10.1177/0020715215591379.
Newman, B.J. *et al.* (2015) ‘Are Citizens “Receiving the Treatment”? Assessing a Key Link in Contextual Theories of Public Opinion and Political Behavior’, *Political Psychology*, 36(1), pp. 123–131. Available at: https://doi.org/10.1111/pops.12069.
Polanyi, K. (2012) *Den stora omdaningen: marknadsekonomins uppgång och fall*. 3., ombrutna och översedda uppl. Translated by S.-E. Torhell. Lund: Arkiv.
Rennwald, L. and Pontusson, J. (2021) ‘*Paper Stones* Revisited: Class Voting, Unionization and the Electoral Decline of the Mainstream Left’, *Perspectives on Politics*, 19(1), pp. 36–54. Available at: https://doi.org/10.1017/S1537592720000067.
Rickard, S.J. (2020) ‘Economic Geography, Politics, and Policy’, *Annual Review of Political Science*, 23(1), pp. 187–202. Available at: https://doi.org/10.1146/annurev-polisci-050718-033649.
Rodden, J. (2010) ‘The Geographic Distribution of Political Preferences’, *Annual Review of Political Science*, 13(1), pp. 321–340. Available at: https://doi.org/10.1146/annurev.polisci.12.031607.092945.
Rodrik, D. (2018) ‘Populism and the economics of globalization’, *Journal of International Business Policy*, 1(1–2), pp. 12–33. Available at: https://doi.org/10.1057/s42214-018-0001-4.
Söderberg, J. (2022) *Kritik av underdog-metafysiken*. Celanders förlag.
Standing, G. (2014) ‘The Precariat’, *Contexts*, 13(4), pp. 10–12. Available at: https://doi.org/10.1177/1536504214558209.
Steiner, N.D. *et al.* (2023) ‘Class voting for radical-left parties in Western Europe: The

libertarian versus authoritarian class trade-off', *Party Politics*, p. 135406882311747. Available at: https://doi.org/10.1177/13540688231174798.
Strangleman, T. (2017) 'Deindustrialisation and the Historical Sociological Imagination: Making Sense of Work and Industrial Change', *Sociology*, 51(2), pp. 466–482. Available at: https://doi.org/10.1177/0038038515622906.
Strenze, T. (2021) 'Value change in the Western world: the rise of materialism, post-materialism or both?', *International Review of Sociology*, 31(3), pp. 536–553. Available at: https://doi.org/10.1080/03906701.2021.1996761.
Stubager, R. (2008) 'Education effects on authoritarian–libertarian values: a question of socialization [1]', *The British Journal of Sociology*, 59(2), pp. 327–350. Available at: https://doi.org/10.1111/j.1468-4446.2008.00196.x.
Stubager, R. (2009) 'Education-based group identity and consciousness in the authoritarian-libertarian value conflict', *European Journal of Political Research*, 48(2), pp. 204–233. Available at: https://doi.org/10.1111/j.1475-6765.2008.00834.x.
Therborn, G. (2016) *Ojämlikhet dödar*. Lund: Arkiv Förlag.
Van Neuss, L. (2018) 'Globalization and deindustrialization in advanced countries', *Structural Change and Economic Dynamics*, 45, pp. 49–63. Available at: https://doi.org/10.1016/j.strueco.2018.02.002.
Virno, P. (2011) *Multitudens grammatik*. Translated by M. Masucci. Hägersten: Tankekraft.
Walter, S. (2021) 'The Backlash Against Globalization', *Annual Review of Political Science*, 24(1), pp. 421–442. Available at: https://doi.org/10.1146/annurev-polisci-041719-102405.

Bilagor

Bilaga 1, Variation mellan länder i industrialiseringsgrad, industrialiseringsförändring och medelvärden i auktoritära-liberala värderingar.

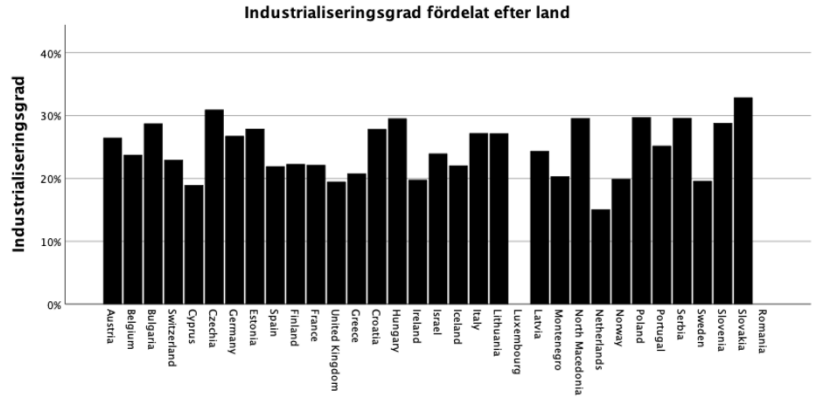

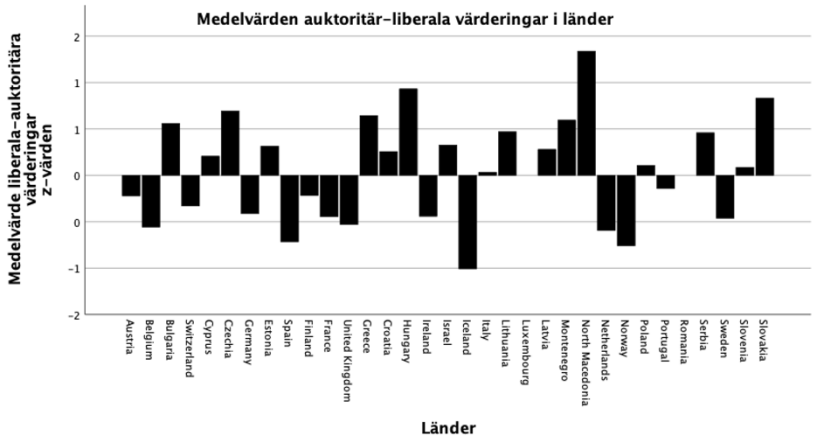

Medelvärde industrialiseringsförändring för länder

Country	Mean	Std. Deviation
Austria	-3.3992	2.66927
Belgium	-6.7677	2.84636
Bulgaria	-1.9611	4.51636
Switzerland	-7.9341	1.99670
Cyprus	-7.4575	.00000
Czechia	-3.6751	2.64515
Germany	-6.7701	1.98583
Estonia	-2.8619	.00000
Spain	-10.2539	2.19843
Finland	-4.3907	1.48685
France	-6.8487	2.36179
United Kingdom	-7.6793	1.53620
Greece	-8.0531	3.44268
Croatia	-1.7295	.65439
Hungary	-.3220	1.44570
Ireland	2.1811	.71642
Iceland	-5.3857	.00000
Italy	-5.2776	1.83710
Lithuania	-1.2035	.00000
Latvia	-2.0260	.00000
Netherlands	-7.3984	2.36373
Norway	-1.8343	.54309
Poland	-.4287	4.23651
Portugal	-10.3867	4.13477
Serbia	4.3764	3.95441
Sweden	-7.1664	2.62791
Slovenia	-.8920	.00957
Slovakia	-1.9800	2.07694
Total	-5.2640	4.16406

Bilaga 2, Variation mellan regioner i industrialiseringsgrad och industrialiseringsförändring

Industrialiförändring för regioner i länder Medelvärde, standardavikelse, minsta och största förändringen

Country	Mean	Std. Deviation	Minimum	Maximum
Austria	-3.3992	2.66927	-9.64	-.18
Belgium	-6.7677	2.84636	-10.33	-2.07
Bulgaria	-1.9611	4.51636	-8.43	3.41
Switzerland	-7.9341	1.99670	-10.55	-3.25
Cyprus	-7.4575	.00000	-7.46	-7.46
Czechia	-3.6751	2.64515	-7.23	1.23
Germany	-6.7701	1.98583	-10.01	-1.84
Estonia	-2.8619	.00000	-2.86	-2.86
Spain	-10.2539	2.19843	-13.74	.13
Finland	-4.3907	1.48685	-6.19	-2.29
France	-6.8487	2.36179	-10.97	-1.54
United Kingdom	-7.6793	1.53620	-10.59	-5.47
Greece	-8.0531	3.44268	-15.67	.77
Croatia	-1.7295	.65439	-2.33	-1.02
Hungary	-.3220	1.44570	-3.71	.96
Ireland	2.1811	.71642	1.29	2.86
Iceland	-5.3857	.00000	-5.39	-5.39
Italy	-5.2776	1.83710	-7.92	-3.00
Lithuania	-1.2035	.00000	-1.20	-1.20
Latvia	-2.0260	.00000	-2.03	-2.03
Netherlands	-7.3984	2.36373	-11.34	-4.45
Norway	-1.8343	.54309	-2.60	-1.44
Poland	-.4287	4.23651	-11.39	5.07
Portugal	-10.3867	4.13477	-15.04	-4.49
Serbia	4.3764	3.95441	-2.16	7.96
Sweden	-7.1664	2.62791	-9.77	-.50
Slovenia	-.8920	.00957	-.90	-.88
Slovakia	-1.9800	2.07694	-3.94	.50
Total	-5.2640	4.16406	-15.67	7.96

Bilaga 3, Deskriptiva data

Deskriptiva data variabler.

Variabel	**N**	**Mean**	**Std. Dev.**	**Min**	**Pctl. 25**	**Pctl. 75**	**Max**
Individer	59685	32016	19556	10002	17258	45574	93065
Vikt	59685	0.74	0.86	0.033	0.23	0.82	4.8
Regioner	58375	160	95	1	76	243	327
Fattigdom i regionen i %	32208	20	6.4	7.3	16	24	41
Industrigrad i %	58361	25	8	8.6	19	31	44
År i utbildning	56840	13	4.1	1	11	16	50
Utrikes född	5292	9%					
Född i landet	54116	91%					
Kön	59050						
Kvinna	27765	47%					
Man	31285	53%					
Vänster-höger identifikation	49991	5.3	2.2	1	4	7	10
Auktoritär-Liberal skala, z-värde	54994	0	1	-1.6	-0.78	0.67	2.8
Industrigrad z-värde	58361	0	1	-2.1	-0.83	0.75	2.4
År i utbildning z-värde	56840	0	1	-3	-0.57	0.65	8.9
Vänster-Höger identifikation z-värde	49991	0	1	-2	-0.61	0.78	2.2
Industri-förändring, z-värde	54006	0	1	-2.6	-0.75	0.73	3
Fattigdom i regionen, z-värde	32208	0	1	-2	-0.68	0.5	3.2
Domicil	58846						
Storstad	2652	5%					
By	17930	30%					
Hus på landet	18298	31%					
Förort och ytterkant till storstad	13171	22%					
Mindre stad	6795	12%					
Medlem i fack	57993	0.14	0.35	0	0	0	1
Ålder	58347	50	19	15	36	65	90

Bilaga 4, Medelvärden för auktoritära-liberala värderingar i relation till industrialiseringsförändring för kön, ålder, fackanslutning, vänster-höger placering, domicil och inrikes/utrikes bakgrund. Industrialiseringsgraden längs x-axeln är omkodad till närmaste heltal för att kunna tolka resultatet visuellt.

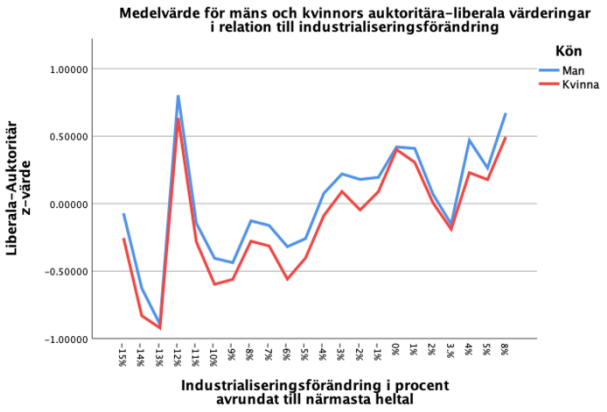

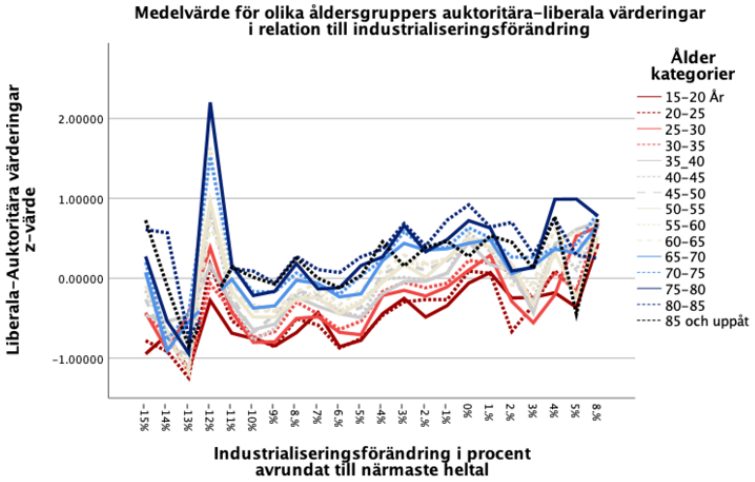

Bilaga 5, Multilevel regression med vikter, data anpassat poverty. Liberala-Auktoritära värderingar på regionsnivå.

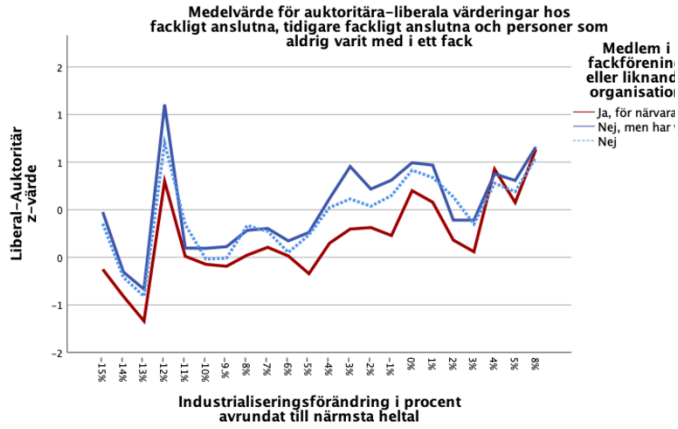

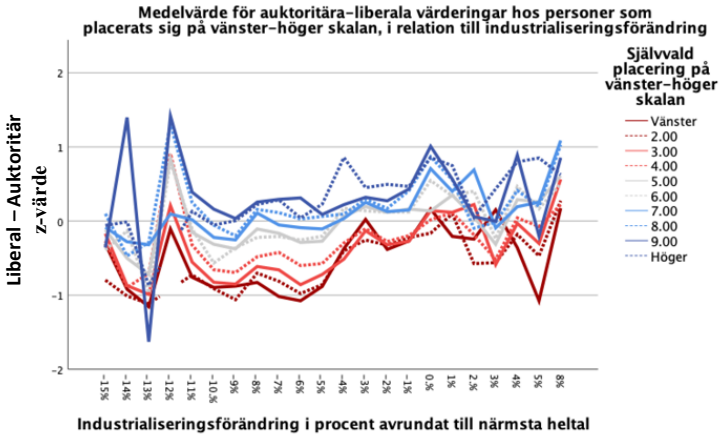

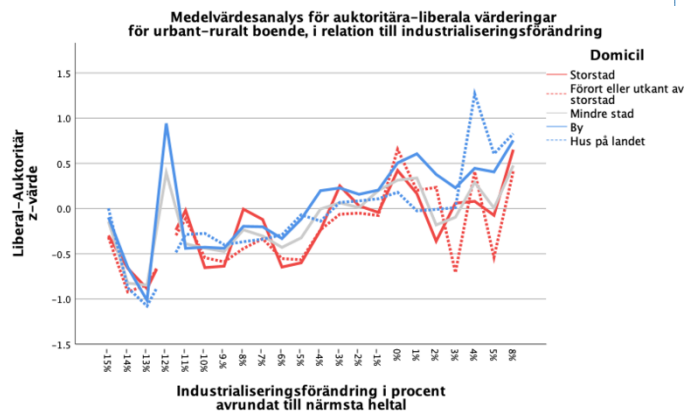

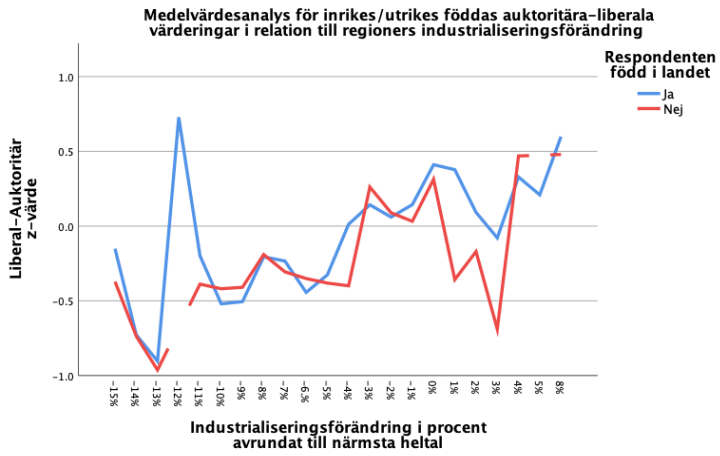

Bilaga 5, Multilevel regression med vikter, data anpassat poverty. Liberala-Auktoritära värderingar på regionsnivå.

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
Industriaiserings-förändring	0.130***			0.133***	0.116***	0.115***
Fattigdom i regionen		0.028		0.056	0.043	0.045
Industrigrad			0.016*	0.015*	0.016*	0.016*
År i utbildning					-0.094***	-0.091***
Inrikes född					-0.091***	-0.102***
Kön (man)					0.102***	0.105***
Vänster-Höger					0.258***	0.256***
Service-, omsorg och försäljningsarbeten					0.162***	0.160***
Byggarbetare och hantverkare					0.309***	0.298***
Oskolade arbetare					0.277***	0.272***
Militärantällda					0.044	0.044
Industri- och logistikarbetare					0.319***	0.310***
Proffessioner					0.044*	0.047*
Administratörer och kundtjänstarbetare					0.170***	0.165***
Skolade lantbrukare, skogsarbetare och fiskare					0.368***	0.337***
Tekniker och biträdande professioner					0.102***	0.099***
Boende i by					-0.044**	-0.044**
Boende I hus på landet					0.008***	0.008***
Boende i förort eller utkant av storstad						-0.048*
Boende i mindre stad						0.007
Medlem i fackförening						-0.108***
Ålder						-0.088**
Konstant	-0.246***	-0.297***	-0.286***	-0.240***	-0.755***	-0.703***
N	29,232	30,255	30,100	29,088	20,804	20,753
BIC	77,326.230	80,176.840	79,759.260	76,967.890	48,133.290	48,015.260

p<.05; p<.01; p<.001